Porin kestävän kehityksen raportti 2025

Elinvoima- ja ympäristötoimiala
Ympäristösuunnitteluyksikkö

Sisällysluettelo

Porin kestävän kehityksen raportti 2025 ... **3**
1. Johdanto ... **3**
2. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030 toimintaohjelma ... **5**
3. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteiden toteutus Porissa ... **7**
3.1. Porin kaupunkistrategia 2035 ... 7
3.2. Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta 2030 ... 7
3.3. HINKU – Hiilineutraalit kunnat -verkosto ... 10
3.4. Laaja hyvinvointikertomus 2021–2025 ja Hyvinvointiraportti 2025 ... 11
4. Kestävän kehityksen ulottuvuudet ja tapauskuvaukset 2025 ... **12**
4.1. Ekologinen kestävyys ... 13
4.1.1. Tapauskuvaus 2025: Porille siniviherverkoston rakennemalli ... 14
4.2. Sosiaalinen kestävyys ... 16
4.2.1. Tapauskuvaus 2025: Lasten ja nuorten kesäruokailu Porissa ... 16
4.3. Taloudellinen kestävyys ... 20
4.3.1. Tapauskuvaus 2025: Porin matkailun ja tapahtumien tiekartta 2025–2030 ... 20
4.4. Kulttuurinen kestävyys ... 23
4.4.1. Tapauskuvaus 2025: Kirjastopyörä Liki ... 24
5. Esimerkkejä toimenpiteistä Porissa 2025: 17 tavoitetta ... **25**
5.1. 1 Ei köyhyyttä ... 26
5.2. 2 Ei nälkää ... 27
5.3. 3 Terveyttä ja hyvinvointia ... 29
5.4. 4 Hyvä koulutus ... 31
5.5. 5 Sukupuolten tasa-arvo ... 33
5.6. 6 Puhdas vesi ja sanitaatio ... 33
5.7. 7 Edullista ja puhdasta energiaa ... 34
5.8. 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua ... 36
5.9. 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja ... 37
5.10. 10 Eriarvoisuuden vähentäminen ... 40
5.11. 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt ... 42
5.12. 12 Vastuullista kuluttamista ... 44
5.13. 13 Ilmastotekoja ... 46
5.14. 14 Vedenalainen elämä ... 48
5.15. 15 Maanpäällinen elämä ... 49
5.16. 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto ... 51
5.17. 17 Yhteistyö ja kumppanuus ... 52
6. Kestävän kehityksen edistämisen arviointi ja sen työkalut ... **54**
6.1. Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit ... 56
7. Yhteenveto ... **58**
8. Liitteet ja lähteet ... **61**

Porin kestävän kehityksen raportti 2025

1. Johdanto

Porin nykyinen KASVUN METROPORI – Pori 2035 -strategia päivitettiin ja hyväksyttiin loppuvuodesta 2025. Kaupunkistrategia perustuu YK:n luomiin ja edistämiin maailmanlaajuisiin 17 kestävän kehityksen tavoitteisiin (Sustainable Development Goal, SDG). Vastuu niiden toteuttamisesta on kaikilla YK:n jäsenvaltioilla ja viime kädessä näiden valtioiden hallituksilla, kunnilla, yrityksillä, koulutuslaitoksilla ja julkisilla palveluilla. Suurin osa tavoitteista toteutetaan kuntatasolla kolmen ulottuvuuden eli ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyyden kautta. Porin kaupunkistrategia on laadittu edellä mainittujen kestävän kehityksen ulottuvuuksien ja tavoitteiden toimiessa viitekehyksenä, jotta tulevaisuuden Pori on rakentunut kestävälle pohjalle.

Porin kaupunkistrategiaan on kirjattu, että kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle. Vastaavaa raportointia ei ennen vuonna 2021 alkanutta valtuustokautta ole tehty, joten raportointityö on ollut koko ajan kehitysvaiheessa. Alun perin pelkästään MayorsIndicators-työkaluun perustuvasta raportoinnista on nyt siirrytty myös kaupunginhallituksen lokakuussa 2023 hyväksymän ja kaupungin kestävyystyötä ohjaavan Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toteutumisen seurantaraportointiin. Tätä työtä on jo tehtykin vuosien 2025 ja 2026 talousarvion sekä vuosien 2024 ja 2025 tilinpäätöksien yhteydessä. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja kaupungin Hyvinvointiraportin 2025 sekä laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025 teemat kytkeytyvät vahvasti yhteen. Tämä raportti kokoaa yhteen edellä mainittujen dokumenttien sisältöjä sekä toimialoilta saatuja täydentäviä tietoja. Tänä vuonna tietoja kerättiin uutena käytäntönä myös sisäisellä kyselyllä, jossa yksiköt ja muut tahot saivat nostaa esiin ja raportoida vuoden 2025 kestävän kehityksen toimiaan.

Ensimmäinen Porin kestävän kehityksen raportti tehtiin vuodesta 2023, se tehtiin MayorsIndicators -palvelun 24 avainindikaattorin pohjalta. Järjestyksessään toisessa, vuoden 2024 raportissa hyödynnettiin edelleen avainindikaattorien tietoa, syvennettiin katsausta ja uudistettiin raportointimuoto helppolukuisemmaksi. Tässä raportissa MayorsIndicators -palvelun avainindikaattoritietoa ei pystytty enää hyödyntämään. Pitemmän aikavälin tavoitteena on kehittää raportointia edelleen sekä kiinnittää huomiota tavoitteiden toteutumisen seurantaan muun muassa olennaisten mittarien valitsemisella.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota (tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2024) kestävän kehityksen raportoinnin kokonaiskuvan muodostamiseen ja on nähnyt myös tarpeen raportoinnin lukijaystävällisyyden lisäämiselle. Tarkastuslautakunta painotti myös tarvetta kestävyysraportoinnin selkeyttämiselle kohti eri dokumentit yhdistävää, entistä yhtenäisempää raportointia. Tarkastuslautakunta koki tärkeäksi, että kestävyyden kolme ulottuvuutta – taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen – huomioidaan ja tuodaan esiin raportoinnissa. Edellä mainitut näkemykset on huomioitu sekä aiempaa vuoden 2024 raporttia että tätä vuoden 2025 raporttia tehtäessä. Arviointikertomuksessa 2025 tarkastuslautakunta kiitti arviointityön yhteydessä esiinnousseiden asioiden huomioimisesta kehitystyössä ja kertoi jäävänsä seuraamaan kestävyystyön ja raportoinnin jatkokehitystä.

Tämän Porin kaupungin kestävän kehityksen raportin tavoitteena ei ole kertoa kaikkea vuonna 2025 tehtyä tavoitteisiin liittyvää toimintaa, eikä se olisi käytännössä mahdollistakaan. Tämän raportin tavoitteena on avata aihekokonaisuuksia ja tehdä ajankohtaisia nostoja esimerkeistä, mitä toimenpiteitä ja huomioita Porissa on tehty YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden viitekehyksessä ja tavoitteiden toteuttamiseksi vuonna 2025.

Raportin on koonnut projektipäällikkö Pepita Heurlin elinvoima- ja ympäristötoimialan ympäristösuunnitteluyksiköstä, mutta aineiston tuottamiseen on osallistunut laaja joukko muita kaupungin työntekijöitä, joiden työpanos on mahdollistanut raportin tuottamisen. Tästä heille suuri kiitos.

2. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030 toimintaohjelma

Kestävä kehitys tarkoittaa kehitystä, joka turvaa nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet maapallon kantokyvyn rajoissa. Kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goal, SDG) ovat YK:n luomia ja edistämiä kestävän kehityksen maailmanlaajuisia tavoitteita. Tavoitteet tähtäävät köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon.

YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelma ohjaa Suomea ja muita jäsenmaita kohti kestävää tulevaisuutta. Agenda 2016–2030 sisältää 17 tavoitetta sekä 169 näihin kuuluvaa tarkentavaa alatavoitetta, mitkä kattavat ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyyden ulottuvuudet. Vastuu tavoitteiden toteuttamisesta on kaikilla YK:n jäsenvaltioilla, erityisesti hallituksilla, kunnilla, yrityksillä, koulutuslaitoksilla ja julkisilla palveluilla. Suurin osa tavoitteista toteutetaan kuntatasolla.

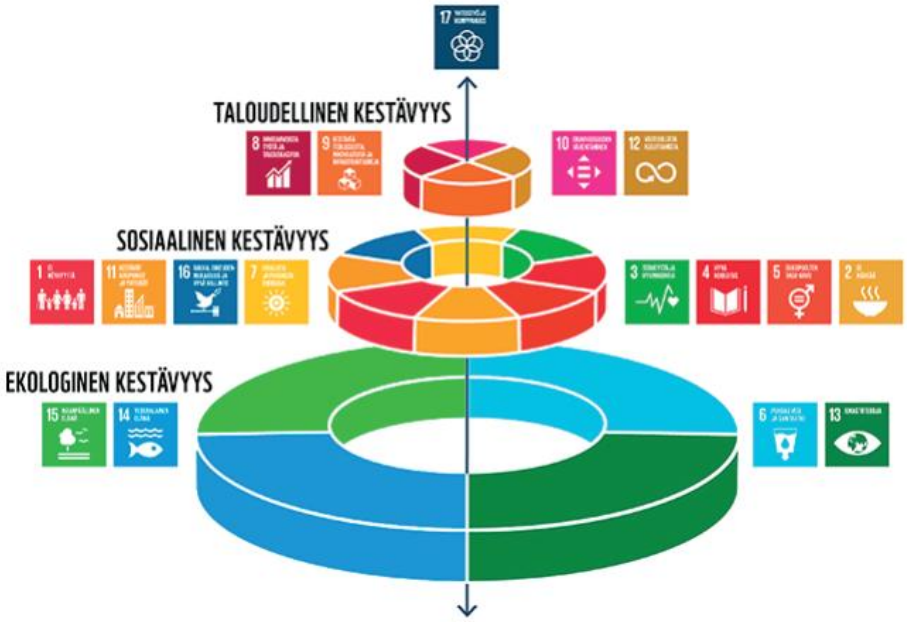
Jokaisen 17 tavoitteen alatavoitteissa osa aiheista kohdistuu suoraan suomalaisen kunnan toimintakenttään ja osa globaaliin kehitykseen. Suomessa Kestävän kehityksen toimikunta hyväksyi keväällä 2022 uuden strategiansa Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi vuosille 2022–2030.

Agenda2030-ohjelman vaikuttavuus perustuu kahteen keskeiseen tekijään:

1) Sen sisältämät tavoitteet ovat yhteiset kaikille maailman maille, vaikka eri asiat painottuvatkin eri maiden kohdalla maan kehitystason mukaan.
2) Se painottaa tavoitteiden keskinäistä riippuvuutta. Se tarkoittaa, että tavoitteita edistettäessä pitää huomioida toimenpiteiden vaikutukset muihin tavoitteisiin ja että ympäristöllistä, sosiaalista, taloudellista ja kulttuurista kestävyyttä pitää tarkastella kokonaisuutena yhdessä.

”Kestävän kehityksen kunta huolehtii asukkaiden hyvinvointipalveluista, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Sen rinnalla kestävä kunta tekee aktiivisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Samalla kestävä kunta ei velkaannu liikaa pitkällä aikavälillä ja sopeuttaa taloudellisen toiminnan luonnon reunaehtoihin. Lisäksi kestävä kunta hyödyntää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia. Kyse on siitä, että ihminen, ympäristö, talous ja teknologia otetaan tasavertaisesti huomioon kaikessa kunnan suunnittelussa, budjetoinnissa, päätöksenteossa ja toiminnassa.” – Kuntaliitto

Yksi havainnollistava tapa tarkastella kokonaisuutta on jakaa 17 tavoitetta ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyyden ulottuvuuden mukaan kehiksi, kuva 1. Tämä malli yhdistää globaalit tavoitteet ja havainnollistaa ekologisen kestävyyden perustaa koko globaalille kestävyydelle. Malli lähtee siitä, että globalisoituneessa yhteiskunnassamme ei ole käytännössä lainkaan ekosysteemejä, joita ihmiset eivät olisi muokanneet, eikä ihmisiä, joilla ei olisi tarvetta ekosysteemeille ja niiden tarjoamille ekosysteemipalveluille. Ekosysteemipalveluilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi ilmanlaatua, luonnon virkistyskäyttöä, maaperän ravinteikkuutta, tulvasuojaa, pölytystä ja erilaisia luonnonvaroja. Samalla yhtä ei ole ilman toista, kestävä kehitys edellyttää myös sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyyden tasapainon.

Kuva 1. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet jaettuna kolmeen ulottuvuuteen (Stockholm Resilience Centre)

3. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteiden toteutus Porissa

YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030 -ohjelma on erittäin laaja ja monialainen kokonaisuus, jota toteutetaan osana kunnan arkista toimintaa niin lakisääteisten tehtävien, kehittämistoimien, innovaatioiden kuin muunkin toiminnan parissa. Kyse on kokonaisvaltaisesta viitekehyksestä, jonka kautta kunnan toimintoja tarkastellaan, kehitetään, seurataan ja nivotaan toisiinsa.

Tässä luvussa kerrotaan isoimpien kokonaisuuksien tausta YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi Porissa. Tämän lisäksi Porin kaupunki toteuttaa myös muita kestävän kehityksen tavoitteita toteuttavia ohjelmia ja suunnitelmia sekä toimii tavoitteita toteuttavissa verkostoissa: https://www.pori.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategia/strategiat-ja-ohjelmat/

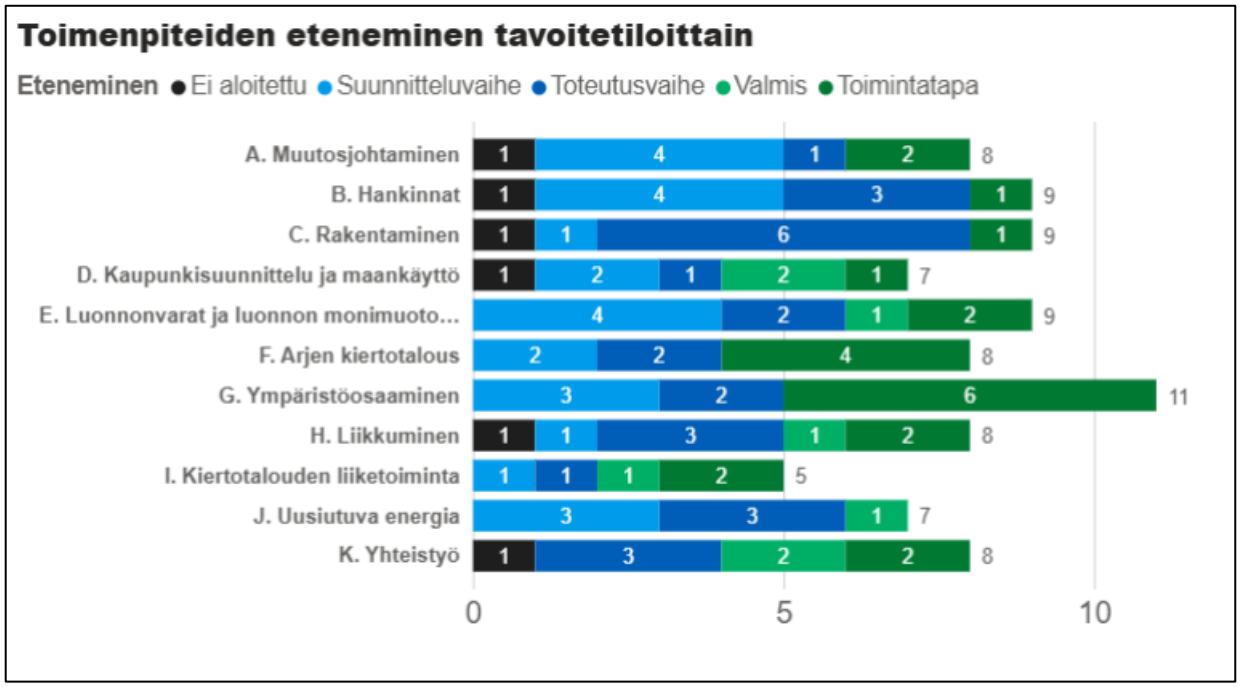
3.1. Porin kaupunkistrategia 2035

Kaupunginvaltuuston marraskuussa 2025 hyväksymä Porin kaupunkistrategia (KASVUN METROPORI – Pori 2035 -strategia) on laadittu kestävän kehityksen ulottuvuuksien ja tavoitteiden pohjalta. Niiden yhteensopivuutta strategiaan on tarkasteltu laatimistyön eri vaiheissa. Tulevaisuuden Pori on rakentunut ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävälle pohjalle. Strategiassa on esitetty, mitä kestävän kehityksen tavoitteita Porissa toteutetaan jokaisen painopisteen ja läpileikkaavan teeman osalta. Kaupunkistrategiassa on määritelty, että kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle. Kaupunkistrategiassa kestävän kehityksen tavoitteet on kytketty strategisten kasvun painopisteiden yhteyteen, painopisteet ovat Elinvoima ja yhteydet, Hyvinvointi ja vetovoima, Osaaminen ja teollisuus sekä Johtaminen ja vastuullisuus.

3.2. Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta 2030

Kaupunginhallitus hyväksyi lokakuussa 2023 Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 ohjaamaan kaupungin kestävyystyötä. Tiekartta sisältää kaikkiaan 89 toimenpidettä jaettuna 11 tavoitetilaan (muutosjohtaminen, hankinnat, rakentaminen, kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö, luonnonvarat ja luonnon monimuotoisuus, arjen kiertotalous, ympäristöosaaminen, liikkuminen, kiertotalouden liiketoiminta, uusiutuva energia, yhteistyö). Kullekin toimenpiteelle on määritelty vastuutahot ja mittarit. Tiekartta on mainittu kaupunkistrategiassa yhtenä johtamisen, vastuullisuuden ja luontopositiivisuuden edistämisen välineenä Porissa.

Kuvassa 2 on esitetty toimenpiteiden etenemisen tilanne vuoden 2025 tilinpäätökseen kerättyjen tietojen perusteella. Tiekarttaan on sisällytetty sekä uusia että kehitteillä olevia toimenpiteitä ja osassa toimenpiteistä on myös tehty näkyväksi jo olemassa olevaa kestävyystyötä. Kaikkien toimenpiteiden tavoitteena on valmistua tai muuttua toimintatavaksi viimeistään vuonna 2030.

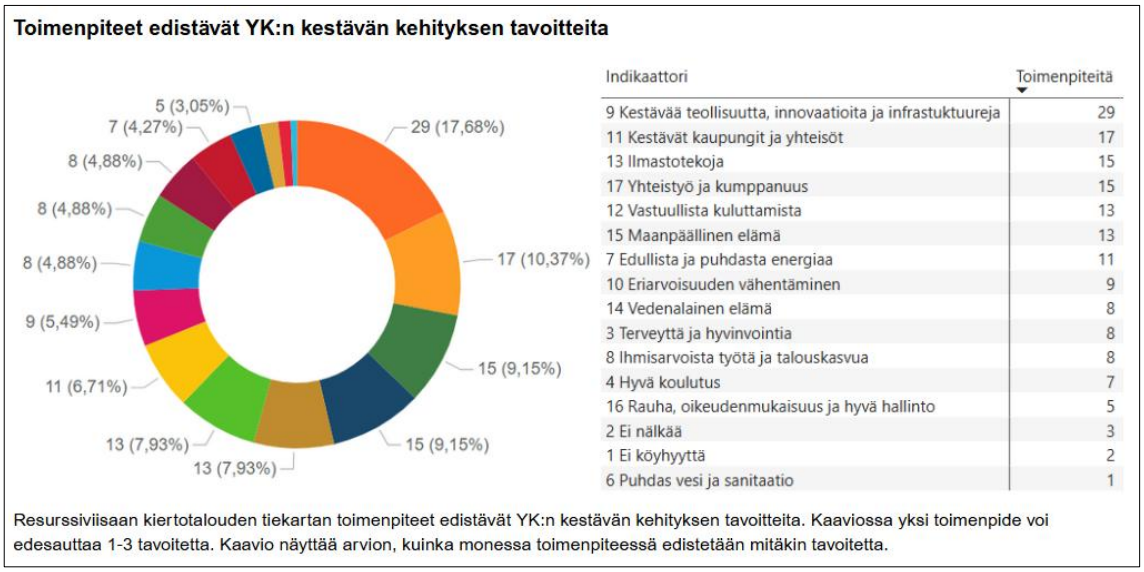

Kuva 2. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden eteneminen tavoitetiloittain vuonna 2025. Visualisointi sivulla resurssiviisas.pori.fi.

Vuonna 2025 kerättiin toista kertaa Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 89 toimenpiteen rahoitus- ja toteutussuunnitelmat kaupungin vuoden 2026 talousarvioon ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmiin. Talousarviokirjassa myös asetettiin tavoitteet toimenpiteiden toteuttamiselle. Syksyllä 2025 toimenpiteistä oli suunnittelu- tai toteutusvaiheessa 58 % ja valmiina tai muuttunut toimintatavaksi oli 35 %. Tavoitetasona vuoden 2026 syksyyn on ollut, että 95 % toimenpiteistä on joko *suunnittelu-/toteutusvaiheessa* tai *valmistunut/toimintatapa*. Toimitettujen raportointitietojen perusteella (15.9.2026) tavoite on saavutettu.

Vuoden 2025 tilinpäätökseen kerättiin tieto kaikkien toimenpiteiden etenemisen tilasta. Toimenpiteiden seurannan on tarkoitus tukea myös niiden suunnittelua ja toteutumista. Tiekartan raportointia voidaan pitää merkittävänä panostuksena sekä ympäristökestävyyden että muunkin kestävän kehityksen työn ja sen läpinäkyvyyden lisäämiseksi Porissa. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan osalta tietoa löytyy edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi Resurssiviisas Pori -sivustolta osoitteesta resurssiviisas.pori.fi.

Tiekartan toimenpiteet edistävät YK:n kestävän kehityksen tavoitteita kaupunkistrategian mukaisesti (kuva 3).

Kuva 3. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteet toteuttavat kestävän kehityksen tavoitteita. Visualisointi sivulla resurssiviisas.pori.fi.

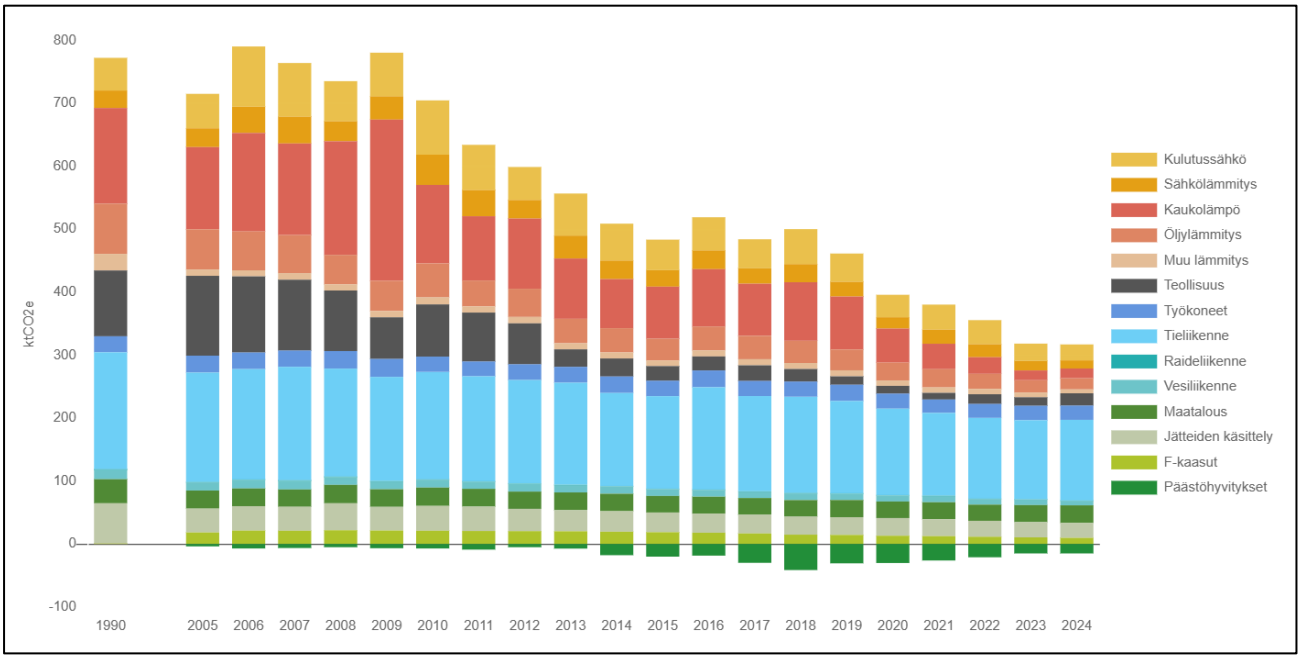
3.3. HINKU – Hiilineutraalit kunnat -verkosto

Pori on mukana kansallisessa Hiilineutraalit kunnat (HINKU) -verkostossa. Resurssiviisaan tiekartan tavoin HINKU-ohjelma on myös mainittu kaupunkistrategiassa yhtenä johtamisen, vastuullisuuden ja luontopositiivisuuden edistämisen välineenä Porissa. Kaupunki on sitoutunut vähentämään 80 % kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 lähtötasosta. Viimeisempien Suomen ympäristökeskuksen laskelmien mukaan kokonaispäästöt ovat Porissa vähentyneet 60 %, kun koko maan kuntien vähennyksen keskiarvo oli 45 % (kuva 4). Päästöt per asukas ovat vähentyneet 60 %, kaupunkimaisten kuntien vähennyksen keskiarvon ollessa 51 %. Päästöt ovat vähentyneet erityisesti kaukolämmön tuotannossa ja teollisuudessa, mutta myös tuulivoiman päästöhyvitysten kautta.

SYKE:n tiedot kunnille pystytään laskemaan vasta parin vuoden viiveellä. Uusin tieto on vuodelta 2024. Vuonna 2024 kolme suurinta päästösektoria Porissa olivat tieliikenne, maatalous ja kulutussähkö. Näiden sektorien päästöt ovat muuttuneet seuraavasti:

- Tieliikenne: -29 % suhteessa vertailuvuoteen (52,0 $ktCO^2e$)
- Maatalous: 2 % suhteessa vertailuvuoteen (0,5 $ktCO^2e$)
- Kulutussähkö: -70 % suhteessa vertailuvuoteen (59,7 $ktCO^2e$)

Vuonna 2024 päästöjen määrä asukasta kohden on ollut Porissa 3.6 tCO^2e, mikä on alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (4.8 tCO^2e / asukas).

Kuva 4. SYKE:n kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöjen tietopalvelun Porin tilanne.

3.4. Laaja hyvinvointikertomus 2021–2025 ja Hyvinvointiraportti 2025

Kaupungin tehtävänä on mahdollistaa parhaat olosuhteet asukkaidensa hyvinvoinnille. Kunnan on laadittava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus, millä tarkoitetaan kuvausta hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Hyvinvointiraportti on laadittava vuosittain.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet sekä hyvinvointisuunnitelman, hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointiraportin teemat kytkeytyvät vahvasti yhteen. Osasta tässä raportissa mainituista esimerkeistä toimenpiteiksi kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi saa lisätietoa Hyvinvointiraportista 2025. Laajasta hyvinvointikertomuksesta 2021–2025 tehtiin nostoja edelliseen vuoden 2024 Porin kestävän kehityksen raporttiin.

Hyvinvointikertomus ja hyvinvointiraportti vahvistavat, että kaupunkiorganisaatio on keskeisessä asemassa asukkaidensa hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisessä. Tehtävän toteuttaminen vaatii myös yhteistyötä kaupungin eri toimialojen, hyvinvointialueen, järjestöjen, asukkaiden ja muiden tahojen kesken.

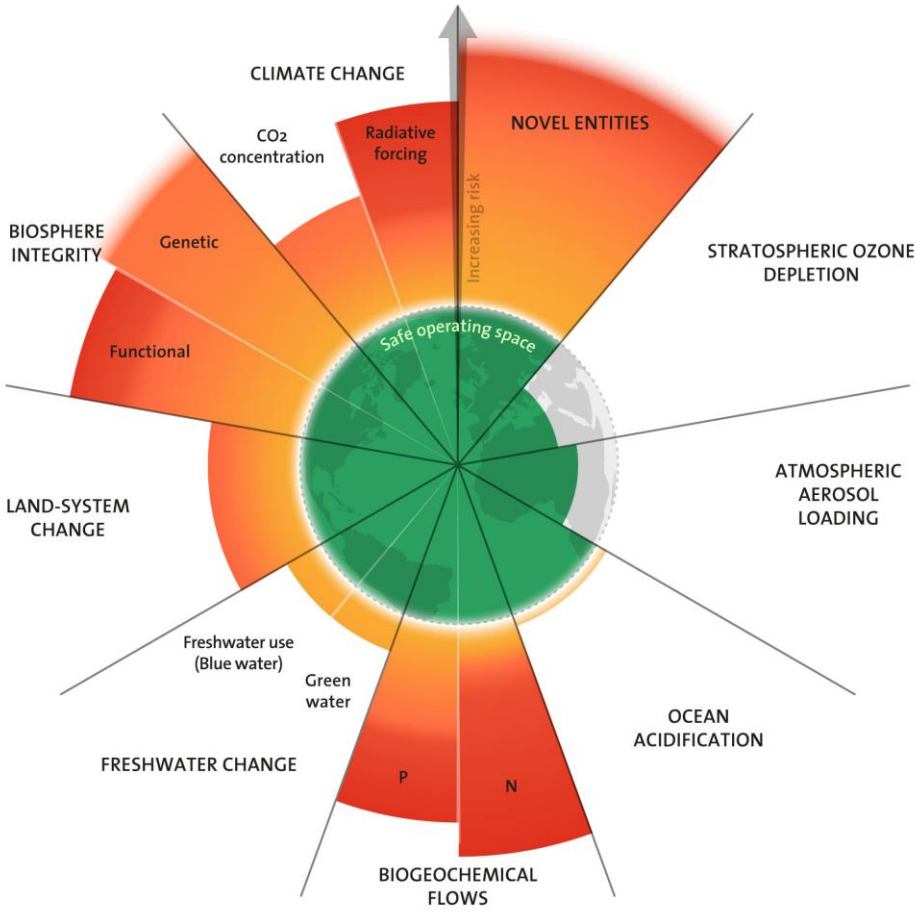
4. Kestävän kehityksen ulottuvuudet ja tapauskuvaukset 2025

Tässä luvussa on jaoteltu tavoitteet ekologiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen ulottuvuuteen. Luvussa on esitelty kunkin ulottuvuuden osalta isompi tapauskokonaisuus vuodelta 2025: Porille siniviherverkoston rakennemalli, Lasten ja nuorten kesäruokailu Porissa vuonna 2025, Porin matkailun ja tapahtumien tiekartta 2025–2030 ja Kirjastopyörä Liki.

On tärkeää huomata, että vaikka tavoitteet on jaettu ekologiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen kestävyyteen, nämä ulottuvuudet limittyvät 17 kestävän kehityksen tavoitteessa ja kaikki tähtäävät yhdessä lopulta samaan päämäärään: turvataan nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet maapallon kantokyvyn rajoissa.

4.1. Ekologinen kestävyys

Ekologinen kestävyys tai ympäristökestävyys sisältää sekä luonnon itseisarvon tunnistamisen että ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttamisen luonnon uusiutumis- ja kestokykyyn pitkällä aikavälillä. Hyvinvointi ja kestävyyden ulottuvuudet (sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset) pohjaavat ekologiselle kestävyydelle. Puhutaankin luonnonjärjestelmien asettamista planetaarisista rajoista ihmiskunnan toiminnan turvalliselle alueelle (kuva 5). Rajojen ylittämisen katsotaan olevan riski peruuttamattomille muutoksille ja lisäävän riskiä ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin uhkille, lisäten tietysti merkittävästi myös taloudellista epävakautta.

Kuva 5. Yhdeksästä planetaarisesta rajasta 7 on jo ylitetty ihmisen toiminnan takia. Viimeisimpänä 2025 alussa merien happamoituminen todettiin ylitetyksi. (Azote for Stockholm Resilience Centre, based on analysis in Sakschewski and Caesar et al. 2025)

Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät jo nyt niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin. Nykyarvion mukaan jatkossa Satakunnassa talvisateesta yhä suurempi osa saadaan vetenä ja sään ääri-ilmiöt, hellepäivät sekä nollanohituspäivät (päivät, jolloin lämpötila vaihtelee nollan molemmin puolin) lisääntyvät. Pelkästään sääolosuhteiden muutokset vaikuttavat esimerkiksi infrastruktuuriin, ruuantuotantoon, luonnon monimuotoisuuteen ja eri elinkeinoihin sekä talouteen. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia voidaan kuitenkin ennakoida ja ilmastonmuutoksen keskilämpötilan nousun suuruuteen voidaan edelleen vaikuttaa, esimerkiksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden muodostaman yhteistyön kautta.

Kunnat voivat vaikuttaa ympäristö- ja luontoasioihin monella eri tavalla, kuten julkisilla hankinnoilla, tietoisuuden lisäämisellä, uusiutuvalla ja päästöttömällä energialla, kaupunkisuunnittelulla ja maankäytön suunnittelulla. Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä tarkoitetaan elämän koko kirjoa: lajien sisäistä perinnöllistä muuntelua, lajien runsautta sekä niiden elinympäristöjen monimuotoisuutta. Sen merkittävästi kiihtyneen köyhtymisen eli luontokadon pysäyttäminen on maailmanlaajuinen tavoite. Monimuotoisella luonnolla tulisi olla itseisarvo, mutta samaan aikaan se myös tuottaa ihmisille ja yhteiskunnalle elintärkeitä palveluja, joita kutsutaan ekosysteemipalveluiksi ja joita luontokato uhkaa. Näitä ovat esimerkiksi maaperän hedelmällisyys, tulvasuoja, pölytys, virkistyskäyttö ja erilaiset luonnonvarat, kuten raaka-aineet ja puhdas vesi.

Ekologiseen kestävyyteen kuuluvat seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet: 6 Puhdas vesi ja sanitaatio, 13 Ilmastotekoja, 14 Vedenalainen elämä, 15 Maanpäällinen elämä ja läpileikkaavana ja 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

4.1.1. Tapauskuvaus 2025: Porille siniviherverkoston rakennemalli

Vuonna 2025 Porin kaupungille laadittiin Porin siniviherverkoston rakennemalli, joka kokoaa yhteen tiedon kaupungin ekologisesti arvokkaista viheralueista, vesistöistä, ekologisista yhteyksistä ja niiden kehittämistarpeista. Konkreettisesti rakennemallin selvitys sisältää kokonaismallin Porin ekologisen verkoston säilyttämisen ja kehittämisen tarpeista pitkälle tulevaisuuteen. Siniviherverkoston rakennemallia tarkennetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kuten kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa sekä viher- ja virkistysalueiden kehittämisessä. Se tekee näkyväksi luonnon, kaupunkivihreän ja vesistöjen tarjoamat mahdollisuudet sekä tukee luonnon monimuotoisuuden turvaamista, hulevesien hallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Rakennemalli toimii tärkeänä tausta-aineistona myös lupaprosesseissa ja antaa suuntaviivoja tulevien suunnitteluratkaisujen tekemiseen.

Selvitys on strategisesti merkittävä, sillä Pori on sitoutunut yhdessä Suomen kymmenen suurimman kaupungin kanssa luontokadon torjuntaan ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. Rakennemalli tukee myös kaupungin resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 tavoitteita edistämällä kestävää maankäyttöä ja luonnonvarojen vastuullista hyödyntämistä. Rakennemallin avulla voidaan paremmin sovittaa yhteen kaupungin kasvu, elinkeinotoiminnan kehittäminen sekä luonnon ja ympäristön vaaliminen.

Siniviherverkosto muodostuu viherrakenteesta ja sinirakenteesta. Viherrakenne sisältää luonnontilaiset ja rakennetut viheralueet, kuten metsät, puistot ja niityt, kun taas sinirakenteeseen kuuluvat vesistöt, kosteikot, merenrannat sekä Kokemäenjoki suistoalueineen. Rakennemallissa tunnistetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimmät ydinalueet, niiden väliset yhteydet sekä ne kohdat, joissa ekologisia yhteyksiä tulee vahvistaa tai kehittää. Samalla on tuotettu tietoa virkistysalueista, lähiluonnosta ja luonnon hyvinvointivaikutuksista kaupunkisuunnittelun tueksi.

Kuva 6. Kokemäenjoen suiston alkupiste.

Porin erityispiirteenä on poikkeuksellinen ja monimuotoinen luonnonympäristö. Kaupungin merkittävimpiä luontoalueita ovat Yyterin dyynialueet, Kokemäenjoen suisto ja laajat rannikkoalueet. Erityisen monimuotoisen ja monista muista rannikon alueista poikkeavan Porin alueesta tekee Pohjoismaiden laajin jokisuisto eli Kokemäenjoen suisto ja sitä ympäröivät avoimet viljelysalueet. Myös Porin kansallinen kaupunkipuisto on keskeinen osa kaupungin siniviherverkostoa yhdistäessään keskustan puistoalueita, jokiluotoja ja Porin metsää yhtenäiseksi viherkokonaisuudeksi. Rakennemalli korostaa näiden alueiden säilyttämistä ja kehittämistä osana kaupungin vetovoimaa, asukkaiden hyvinvointia ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista.

Siniviherverkostolla on tärkeä merkitys myös ilmastokestävyyden näkökulmasta. Pori kuuluu Suomen merkittävimpiin tulvariskialueisiin, joten viheralueet, kosteikot ja muut luontopohjaiset ratkaisut ovat keskeisiä tulvien hallinnassa. Samalla ne sitovat hiiltä, viilentävät kaupunkiympäristöä ja parantavat elinympäristön laatua. Rakennemalli korostaakin, että luonnon monimuotoisuuden, virkistyksen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja kaupunkikehityksen tavoitteet tulee sovittaa yhteen kaikessa tulevassa suunnittelussa.

Rakennemalli tarjoaa kokonaiskuvan Porin luonnon, viheralueiden ja vesistöjen muodostamasta verkostosta sekä suuntaviivat sen turvaamiseen ja kehittämiseen. Se on työkalu, joka auttaa varmistamaan, että kaupungin kasvu ja kehitys tapahtuvat kestävällä tavalla luonnon monimuotoisuutta, viihtyisää elinympäristöä ja tulevien sukupolvien tarpeita tukien.

Lisätietoa ja kartat löytyvät sivulta: https://kaavoitus.pori.fi/selvityksia/porin-siniviherverkoston-rakennemalli/

4.2. Sosiaalinen kestävyys

Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa hyvinvoinnin edellytysten siirtymisen takaamista sukupolvelta toiselle. Se edellyttää elämän perusedellytysten ja perusoikeuksien sekä turvallisen hyvän arjen toteutumista kaikille. Siihen kuuluvat fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Sosiaalisen kestävyyden tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta ja lisätä yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta sekä osallisuutta. Suomessa myös jo lainsäädäntö, kuten esimerkiksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolaki vaatii kunnalta suunnitelmallista syrjimättömyyttä sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa.

Sosiaalisella kestävyydellä ja hyvinvoinnilla sekä niihin liittyvillä haasteilla, on yhteys ekologisen ja taloudellisen kestävyyden, kuten työllisyyden, toteutumiseen. Samoin vuorovaikutussuhde toimii toisin päin, esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset ovat alttiimpia talouden heittelyille tai ilmastonmuutoksen ja muiden globaalien kestävyyskriisien vaikutuksille. Näiden kriisien seuraukset vaikuttavat myös joko suoraan tai epäsuorasti valtaväestöön ja voivat tuottaa uutta eriarvoisuutta tai vahvistaa entisiä eroja.

Haavoittuvassa asemassa olevilla tarkoitetaan väestöryhmää, jolla vaikutusvaltansa ulkopuolella olevien syitten takia ei ole samoja mahdollisuuksia kuin muilla väestöryhmillä, ja jolla tästä syystä on riski joutua eriarvoiseen asemaan. Haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä voivat olla esimerkiksi lapset ja nuoret, vanhukset, työttömät, maahanmuuttajat, vammaiset henkilöt, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, pitkäaikaissairaat, mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivät ja romanit. Haavoittuvassa asemassa olevilla ihmisillä voi olla yksi tai useampia terveyteen, toimeentuloon, sosiaalisiin suhteisiin tai elinolosuhteisiin liittyviä riskejä, jotka toteutuessaan voivat johtaa yhteiskunnallisesti heikompaan asemaan. Usein yksi haavoittuvuus altistaa myös muille riskeille, jolloin samalle ihmiselle kasaantuu useita erilaisia haavoittuvuuksia.

Sosiaaliseen kestävyyteen kuuluvat seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet: 1 Ei köyhyyttä, 2 Ei nälkää, 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 4 Hyvä koulutus, 5 Sukupuolten tasa-arvo, 7 Edullista ja puhdasta energiaa, 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt, 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto ja läpileikkaavana 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

4.2.1. Tapauskuvaus 2025: Lasten ja nuorten kesäruokailu Porissa

Porin kaupunki järjesti kesällä 2025 maksuttoman kesäruokailun 7–18-vuotiaille lapsille ja nuorille jo seitsemännen kerran. Toiminta on aloitettu vuonna 2019 ja vuodesta 2023 alkaen toimintaa on järjestetty kaikilla kaupungin kahdeksalla palvelualueella.

Kesäruokailun tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla mahdollisuus lämpimään ateriaan myös kesäloman aikana. Kesäruokailu mahdollistaa lämpimän aterian lisäksi myös lämpimiä kohtaamisia. Kyse ei ole pelkästään ruuan tarjoamisesta, vaan paikalla olevat turvalliset aikuiset ovat keskeisessä osassa lapsia ja nuoria kohtaamassa, olipa kyse ruokailutilanteesta tai

mahdollisesta ruokailun yhteydessä järjestetystä oheisohjelmasta, johon ruokailijoilla oli mahdollisuus halutessaan osallistua.

Toiminta toteutettiin laajassa yhteistyössä lukuisten yhdistysten, seurakuntien ja hyvinvointialueen edustajien kanssa. Kesäruokailun toteuttaminen ilman laajaa yhteistyöverkostoa ja vapaaehtoisten panosta olisi mahdotonta, sillä vapaaehtoiset toimivat monessa ruokailupaikassa käytännön toiminnan mahdollistajina.

Kesäruokailu käynnistyi 2.6. ja sitä järjestettiin kahdeksassa eri toimipisteessä eri puolilla Poria. Ruokailupaikat sijaitsivat Laviassa, Vähäraumalla, Noormarkussa, Yhteisötalo Otavassa, Itätuulessa, Pihlavassa, Ahlaisissa sekä Kaarisillan yhtenäiskoululla (kuva 7). Ruokailujaksojen pituudet vaihtelivat ruokailupaikoittain, mutta pisimmillään toimintaa järjestettiin heinäkuun loppupuolelle, 25.7. saakka. Kesäruokailun toimintaperiaatteisiin kuuluu se, että ruokailuun ei ilmoittauduta, eikä annoksia voi varata etukäteen, vaan kaikki kohderyhmään kuuluvat lapset ja nuoret olivat tervetulleita ruokailemaan. Lisäksi mahdollinen ylijäämäruoka jaetaan lasten ja nuorten mukana kotiin vietäväksi tai muuten ruoka-apuna ruoka-avun ohjeistuksia noudattaen. Näin huolehditaan, että syömäkelpoista ruokaa ei päädy jätteeksi.

Kuva 7. Lasten ja nuorten kesäruokailuun otetaan omat ruokailuvälineet.

Kesällä 2025 ruokailijamäärä kasvoi aiemmista vuosista ja ruokailun tarve näyttäytyi jo ensimmäisellä toimintaviikolla kaikkien aikojen ruokailijamäärän ennätyksenä, kun yhdessä kahdeksasta ruokailupaikasta kävi 200 lasta tai nuorta yhden päivän aikana syömässä. Kesän aikana jaossa olleiden annosten määrä oli aiempien vuosien tasolla, mutta ruuan riittävyyttä pystyttiin turvaamaan ruokailijamäärän reaaliaikaisella seurannalla ja nopealla reagoinnilla, sekä tekemällä muutoksia ruokailupaikkakohtaisiin annosmääriin.

Jo ensimmäisen toimintaviikon aikana kesäruokailussa saavutettiin ennätyksellinen osallistujamäärä, ja viikon aikana kirjattiin yli 2 000 käyntikertaa. Kasvanut kävijämäärä osoitti, että maksuttomalle kesäruokailulle on Porissa selkeä tarve. Ruokailupaikoilla tehtiin merkittävää työtä, jotta ruokailujärjestelyt pystyttiin toteuttamaan sujuvasti muuttuvista osallistujamääristä huolimatta. Toiminnan koordinaatiosta vastasi strategia- ja hyvinvointiyksikkö ruokailupaikkojen vastuutahoja tukien.

Kuva 8. Lasten ja nuorten kesäruokailun ruuanjakoa.

Kesäruokailu oli paljon muutakin kuin ruokailua. Osassa toimipisteissä järjestettiin ruokailun yhteydessä monipuolista oheisohjelmaa, joka lisäsi toiminnan yhteisöllisyyttä ja tarjosi osallistumismahdollisuuksia. Porin kaupungin liikuntayksikkö toteutti kesähöntsätoimintaa useilla ruokailupaikoilla, ja ohjelmassa oli erilaisia liikuntalajeja, taidepajoja sekä askartelua. Lisäksi Porin, Lavian ja Noormarkun 4H-yhdistykset järjestivät muun muassa askartelua, kasvomaalausta ja erilaisia toiminnallisia tehtäviä. Myös SPR Satakunnan piiri osallistui toimintaan tarjoamalla tietoa vesiturvallisuudesta sekä järjestämällä lapsille suunnatun nallesairaalan. Ruokailujen yhteydessä lapsilla ja nuorilla oli mahdollisuus tavata myös koulukuraattoreita, nuoriso-ohjaajia ja muita turvallisia aikuisia.

Kesäruokailun aikana huomioitiin myös ajankohtaisia teemapäiviä. Heinäkuussa Maailman suklaapäivän yhteydessä järjestettiin Reilun kaupan suklaateemainen päivä, jolloin ruokailijoille tarjottiin jälkiruoaksi Reilun kaupan suklaata. Kaarisillan yhtenäiskoulun ruokailupaikassa järjestettiin lisäksi teemaan liittyviä tehtäviä lapsille. Tapahtuman tarkoituksena oli lisätä lasten ja nuorten tietoisuutta vastuullisesta kuluttamisesta sekä Reilun kaupan toiminnasta. Porin kaupunki on jo pitkään sitoutunut edistämään Reilun kaupan periaatteita, ja suklaapäivä tarjosi luontevan mahdollisuuden yhdistää vastuullisuuskasvatus osaksi kesäruokailutoimintaa.

Kesän edetessä kävi ilmi, että toiminta tavoitti ennätysmäärän lapsia ja nuoria. Tämä kertoo paitsi kesäruokailun tarpeellisuudesta myös siitä, että toimintamalli on onnistunut vastaamaan perheiden tarpeisiin. Lämmin ateria, maksuton osallistuminen, helposti saavutettavat ruokailupaikat sekä monipuolinen oheisohjelma muodostivat kokonaisuuden, joka tuki lasten ja nuorten hyvinvointia monella tavalla. Samalla toiminta vahvisti yhteisöllisyyttä ja tarjosi mahdollisuuksia turvallisiin kohtaamisiin.

Kesän aikana Porin kaupunki keräsi myös palautetta lapsilta, nuorilta ja heidän huoltajiltaan toiminnan kehittämiseksi. Saadun palautteen perusteella ruokailun maksuttomuus, sen tarjoama yhteisöllisyys ja kontaktit niin muihin lapsiin ja nuoriin kuin paikalla oleviin aikuisiin ovat merkittäviä asioita. Kesäruokailulla on iso taloudellinen merkitys monille perheille. Lisäksi vastauksissa korostuu ruokailun sosiaalinen ja turvallisuutta lisäävä merkitys sekä käytännön esimerkkejä siitä, miten kesäruokailu tukee lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja. Lämmin, monipuolinen ateria päivän aikana on tärkeä, mutta kesäruokailu houkuttelee myös lähtemään liikkeelle ja katkaisee ruutuaikaa sekä mahdollistaa sosiaalisia kontakteja. Säännöllisen ruokailuajan koetaan tuovan myös rytmiä kesäloma-arkeen.

Kesän 2025 kokemusten perusteella lasten ja nuorten maksuton kesäruokailu on vakiinnuttanut asemansa tärkeänä hyvinvointia edistävänä palveluna Porissa. Suuret osallistujamäärät, laaja yhteistyöverkosto sekä myönteinen vastaanotto osoittavat, että toiminnalla on merkittävä rooli lasten ja nuorten arjessa kesäloman aikana. Maksuttoman ruokailun avulla voidaan tukea lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyvinvointiin riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta. Kesäruokailu ei tarjoa ainoastaan ravitsevaa ruokaa, vaan myös mahdollisuuksia osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja turvalliseen vapaa-ajan viettoon. Tämän vuoksi toiminta voidaan nähdä myös sosiaalisesti kestävän kehityksen käytännön toteutuksena: se tukee yhdenvertaisuutta, vahvistaa hyvinvointia ja lisää yhteisöllisyyttä koko kaupungin alueella.

Porin kesäruokailusta on julkaistu vuosittain myös video, katso vuoden 2025 video tästä. Lisätietoa kesäruokailusta: www.pori.fi/kesaruokailu

4.3. Taloudellinen kestävyys

Taloudellinen kestävyys on edellytys kaupungin keskeisille toiminnoille. Se tavoittelee tasapainoista, kestävää kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä lisääntyvään velkaantumiseen tai pääoman, kuten luonnonvarojen hävittämiseen tai ylikulutukseen. Siihen pitkäjänteisesti tähtäävä talouspolitiikka luo perustan hyvinvoinnin vaalimiselle ja lisäämiselle. Toisaalta taloudellisen kestävyyden pohjana on aina yhteiskunnallinen hyvinvointi ja ekologinen kestävyys, kuten luonnonvarojen kestävä käyttö. Taloudellinen kestävyys linkittyy suoraan työllisyyteen, teollisuuden puhtaaseen uudistumiseen ja vastuulliseen kuluttamiseen sekä kiertotalouteen. Puhdas teollisuus tarkoittaa tuotantoa, joka vähentää merkittävästi hiilidioksidipäästöjä, hyödyntää uusiutuvaa energiaa ja edistää kiertotaloutta.

Resurssiviisaus perustuu ajatukseen kaikkien resurssien käytöstä viisaasti eli kestävällä tavalla sekä hyvinvoinnin parantamiseen, samalla vähentäen ympäristölle ja ihmisille syntyviä haittoja. Resurssilla voidaan tarkoittaa aineellista resurssia (kuten luonnonvaroja) tai aineetonta resurssia (kuten aikaa), sekä taloudellista resurssia (rahaa tai henkilöstöresurssia). Kiertotaloudella voidaan edistää resurssiviisasta yhteiskuntaa, jossa vähennetään jätettä, kierrätetään, uusiokäytetään ja yhteiskäytetään olemassa olevia resursseja, kuten esimerkiksi tavaroita, materiaalia tai tiloja.

Taloudelliseen kestävyyteen kuuluvat seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet: 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja, 10 Eriarvoisuuden vähentäminen, 12 Vastuullista kuluttamista ja läpileikkaavana 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

4.3.1. Tapauskuvaus 2025: Porin matkailun ja tapahtumien tiekartta 2025–2030

Vuonna 2025 hyväksytty Porin matkailun ja tapahtumien tiekartta 2025–2030 linjaa kaupungin, matkailu- ja tapahtuma-alan toimijoiden sekä muiden sidosryhmien yhteiset tavoitteet matkailun ja tapahtumallisuuden kehittämiseksi. Tiekartta toimii suunnannäyttäjänä, jonka tavoitteena on vahvistaa Porin vetovoimaa, elinvoimaa ja kilpailukykyä. Samalla se korostaa matkailun ja tapahtumien merkitystä osana kaupungin kasvua, tunnettuutta ja asukkaiden hyvinvointia. Taloudellisen ja kulttuurisen kestävyyden näkökulmasta tiekartan keskeinen viesti on, että matkailun ja tapahtumallisuuden kehittäminen on investointi koko kaupungin tulevaisuuteen.

Tiekartta laadittiin vuoden 2024 aikana laajassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Työn asiantuntijakumppanina toimi Flowhouse Oy, ja valmistelusta vastasi Porin kaupungin viestintä- ja brändiyksikkö.

Matkailu- ja tapahtuma-ala elävät jatkuvassa muutoksessa. Kilpailu matkailijoista, tapahtumista ja investoinneista kasvaa, samalla kun asiakkaat odottavat entistä parempia digitaalisia palveluja, vastuullisuutta ja sujuvia asiakaskokemuksia. Myös tekoälyn hyödyntäminen markkinoinnissa, myynnissä ja asiakaspalvelussa lisääntyy. Porin matkailun ja tapahtumien tiekartan tavoitteena on varmistaa, että Pori pystyy vastaamaan näihin muutoksiin ja hyödyntämään niiden tarjoamat mahdollisuudet.

Kestävyyden painotus, ympäristöystävällisyys ja vastuullisuussertifikaatit ovat tunnistettu tärkeiksi kilpailuvalteiksi. Tiekartassa vastuullisen matkailun ja Sustainable Travel Finland -ohjelman tavoitteiden edistäminen ovat keskeisiä painopisteitä. Näin matkailun kasvua pyritään edistämään tavalla, joka huomioi ympäristön, paikallisen yhteisön ja alueen vetovoimaisuuden myös pitkällä aikavälillä. Tavoitteet tukevat myös Porin resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan tavoitetiloja ja toimenpidettä 3.K.87 Visit Porille Sustainable Travel Finland -sertifikaatti.

Kuva 9. Auringonlasku Porissa Munakarin säikällä. Kuva: David O'Weger/Visit Pori

Porin matkailun tärkeimpiä vahvuuksia ovat Yyteri, Kirjurinluoto, merellinen ympäristö, kansallinen kaupunkipuisto, kulttuuritarjonta sekä tunnetut tapahtumat. Näiden vetovoimatekijöiden pohjalta tavoitteena on kasvattaa ympärivuotista matkailua, lisätä kansainvälistä tunnettuutta sekä kehittää luonto-, kulttuuri- ja ruokamatkailua. Keskeisiä painopisteitä ovat myös palveluiden parempi saavutettavuus, digitaalinen ostettavuus ja vastuullinen matkailu.

Tapahtumien osalta tavoitteena on vahvistaa Porin asemaa yhtenä Suomen merkittävimmistä tapahtumakaupungeista. Tiekartassa painotetaan tapahtumien järjestämisen sujuvuutta, vastuullisuutta, toimijoiden välistä yhteistyötä sekä uusien tapahtumien houkuttelemista erityisesti kesäkauden ulkopuolelle. Kiinnostavia ja uusia tapahtumia tuotetaan ympärivuoden sekä asukkaille että matkailijoille. Samalla pyritään kasvattamaan tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia ja hyödyntämään nykyisiä kärkitapahtumia entistä laajemmin kaupungin elinvoiman tukena.

Yyteri ja Kirjurinluoto ovat tiekartan keskeisimpiä matkailun kärkikohteita, joiden rinnalla kehitetään myös muita kaupungin vetovoimaisia alueita ja tapahtumaympäristöjä. Niiden kehittämisellä tavoitellaan uusia investointeja, lisää palveluja sekä ympärivuotista käyttöä. Tiekartassa korostetaan myös saavutettavuuden parantamista, jotta Poriin saapuminen ja kaupungissa liikkuminen olisi mahdollisimman helppoa niin matkailijoille, tapahtumavieraille kuin asukkaillekin.

Tiekartan keskeinen viesti on yhteistyö. Kaupungin, yritysten, tapahtumajärjestäjien ja muiden kumppaneiden yhteisellä kehittämistyöllä tavoitteena on tehdä Porista entistä tunnetumpi, vetovoimaisempi ja ympärivuotisempi matkailu- ja tapahtumakaupunki tulevina vuosina.

Taloudellisen kestävyyden näkökulmasta tiekartta pyrkii vahvistamaan matkailun ja tapahtumien ympärivuotista kysyntää, lisäämään alan yritysten liiketoimintamahdollisuuksia, houkuttelemaan uusia investointeja sekä kasvattamaan matkailun ja tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia. Tavoitteena on luoda pitkäjänteistä kasvua, joka hyödyttää sekä yrityksiä, kaupungin elinvoimaa, että paikallisia asukkaita.

Porin matkailun ja tapahtumien tiekarttaan 2025–2030 voi tutustua osoitteessa:
cms.pori.fi/uploads/sites/3/2025/06/porin-matkailun-ja-tapahtumien-tiekartta-2025-2030.pdf

4.4. Kulttuurinen kestävyys

Kulttuurilla ja taiteella on merkittävä rooli kestävämmän maailman rakentamisessa. Kulttuuri toimii aktiivisena muutoksen edistäjänä ja lisää ymmärrystä siitä, miksi kestävyysmuutos on tarpeellinen. Kulttuuri- ja luovat alat ovat erityisasemassa muutoksen edistäjinä tarinallistamalla, aktivoimalla mielikuvitusta ja vaikuttamalla käyttäytymiseen. Kulttuuri ja taide ovat myös keskeisiä arvojen ja merkitysten muovaajina sekä uudenlaisten ajattelu- ja toimintatapojen mahdollistajina.

Kulttuuri on itsessään yksi kestävän kehityksen ulottuvuus sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen rinnalla. Kulttuurinen kestävyys kaupungin toiminnassa ja kulttuuriyksikössä liittyy muun muassa kulttuuriperinnön säilyttämiseen sukupolvilta seuraaville kunnioittavasti, kulttuurisen monimuotoisuuden vaalimiseen ja tunnistamiseen, identiteetin ja kotiseutuylpeyden tukemiseen, sekä kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämiseen.

Kulttuuriin liittyvää toimintaa toteutetaan sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys huomioiden ja toisaalta kulttuurinen kestävyys edistää myös muiden kestävyyden ulottuvuuksien toteutumista. Kulttuurin ja taiteen keinoin turvataan kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyvinvointiin, onnellisuuteen ja osallistumiseen, edistämällä yhteisöllisyyttä, vahvistamalla asuinalueiden viihtyisyyttä sekä kaupungin elin-, veto- ja pitovoimaa. Kulttuuriyksikön palvelut vahvistavat asukkaiden resilienssiä ja toimivat arjen muutosten motivaatiotekijänä sekä vahvistajana. Kulttuuritoiminnalla voidaan muuttaa elintapoja vastuullisemmiksi ja kestävämmiksi sekä vahvistaa henkistä huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä.

Taloudellisen kestävyyden näkökulmasta kulttuuripalveluita tuotetaan, tehdään, kasvatetaan ja kulutetaan tasapainoisesti, luonnonvaroja säästäen. Ekologisen kestävyyden näkökulmasta kulttuuriyksikössä tunnistetaan luonnon itseisarvo ja toimintaa suunnitellaan etsimällä luonnon ja ympäristön uusiutumis- ja kestokyvyn kannalta hyviä ratkaisuja.

Kulttuurisen kestävyyden voidaan nähdä liittyvän ainakin seuraaviin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin: 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 4 Hyvä koulutus, 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja, 10 Eriarvoisuuden vähentäminen, 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt, 12 Vastuullista kuluttamista, 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto sekä 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

4.4.1. Tapauskuvaus 2025: Kirjastopyörä Liki

Vuonna 2025 kaupunginkirjasto laajensi kirjastopalveluiden saavutettavuutta ottamalla käyttöön sähköavusteisen Kirjastopyörä Likin. Se luo puitteet työntekijöiden liikkumiseen tapahtumissa ja muissa uusissa kohteissa sekä pop up -kirjastotoiminnan järjestämiseen eri puolilla kaupunkia. Kirjastopyörän kanssa on osallistuttu esimerkiksi SuomiAreenaan. Liikkuva palvelu mahdollistaa kirjaston näkyvyyden uudella tavalla sekä tuo kirjaston lähemmäs ihmisten arkea.

Kuva 10. Liki valmistautumassa lähtöön.

Monikäyttöinen pyörä toimii tarvittaessa liikkuvana kirjastona, sillä kirjastopyörä voi kätkeä sisäänsä pop up -kirjaston, poistokirjoja tai kirjaston palveluiden infopisteen. Mukana on aina tietysti myös kirjaston työntekijä keskustelemassa ja tietoa jakamassa. Näin kirjaston palveluita voidaan tarjota joustavasti siellä, missä ihmiset liikkuvat, kokoontuvat ja viettävät aikaa.

Toiminnan tavoitteena on lisätä erilaisten väestöryhmien osallisuutta kirjastopalveluihin ja kulttuuriin sekä tuoda lukemista ja kirjastopalveluita ihmisten luokse. Samalla pyritään kehittämään kirjaston pop-up-toimintaa ja tekemään siitä helpommin toteutettavaa, näkyvämpää ja sujuvampaa kutistuvien resurssien ja haastavan asiakastilanteen keskellä. Kirjastopyörän hankintaan saatiin valtionavustusta.

Kirjastopyörä edistää kestävää kehitystä - se parantaa palveluiden saavutettavuutta, vahvistaa yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia sekä tukee lukutaitoa ja kulttuuriin osallistumista. Lisäksi sähköavusteinen kulkuväline mahdollistaa vähäpäästöisen liikkumisen eri puolilla kaupunkia ja on siten ympäristönkin näkökulmasta osana kestävämpää toimintakulttuuria.

5. Esimerkkejä toimenpiteistä Porissa 2025: 17 tavoitetta

Tässä luvussa on kerrottu YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteen keskeiset teemat ja esimerkkejä Porista, kuinka Pori on toteuttanut tai seurannut tavoitteita vuonna 2025. Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen ei ole kunnille uusi tehtävä. Seuraavissa alaluvuissa ei ole tarkoitus toistaa uudelleen kaikkea jo muissa Porin asiakirjoissa mainittuja asioita, vaan tehdä nostoja **esimerkeistä** YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden viitekehyksessä. Suuresta osasta tavoitteisiin nostetuista esimerkeistä saa lisätietoa **Resurssiviisaasta kiertotalouden tiekartasta 2030.** Osasta esimerkeistä myös **Hyvinvointiraportista 2025**. Tässä luvussa on listattu myös ne Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään kyseessä olevaa YK:n kestävän kehityksen tavoitetta sekä näiden toimenpiteiden etenemisen tilanne vuoden 2025 tilinpäätösraportoinnin perusteella sekä joidenkin osalta täydennettynä.

Tämän luvun *tavoitteiden teemojen* aiheet perustuvat YK-liiton kuvauksiin 17 tavoitteista ja niiden alatavoitteista, sekä Kuntaliiton tekemiin tiivistelmiin näistä. Luvussa käytetyt tavoitekohtaiset teemojen aiheet eivät muuta tai rajaa ko. tavoitteita, joihin on alun perin kaupunkistrategian mukaisesti sitouduttu.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat:

1 Ei köyhyyttä
2 Ei nälkää
3 Terveyttä ja hyvinvointia
4 Hyvä koulutus
5 Sukupuolten tasa-arvo
6 Puhdas vesi ja sanitaatio
7 Edullista ja puhdasta energiaa
8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja
10 Eriarvoisuuden vähentäminen
11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt
12 Vastuullista kuluttamista
13 Ilmastotekoja
14 Vedenalainen elämä
15 Maanpäällinen elämä
16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto
17 Yhteistyö ja kumppanuus

5.1. 1 Ei köyhyyttä

Tavoite 1: Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta.

Tavoitteen teemoja ovat: suhteellinen köyhyys Suomessa, ennaltaehkäisevä tuki, palvelut, haavoittuvassa asemassa olevat, eriarvoisuuden vähentämien

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin kaupunki/opetusyksikkö jakaa kaikille 4. ja 7. luokan oppilaille omat henkilökohtaiset tietokoneet opiskelukäyttöön. Laitteen tarjoaminen oppilaalle on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteko. Joillekin oppilaille se voi olla puhelimen ohella ainoa digilaite. Tällä tavalla kaikille oppilaille tarjotaan mahdollisuus yhdenvertaiseen työskentelyyn digitaalisella työvälineellä, oltiin sitten kotona tai koulussa. Kaupungin jakama henkilökohtainen tietokone mahdollistaa tärkeiden tulevaisuuden taitojen oppimisen kaikille oppilaille kotitaustasta riippumatta.
- Porin kaupunki/opetusyksikkö tarjoaa kaikille porilaisille oppilaille ns. liikuntapolun, joka mahdollistaa koululaisille pääsyn tutustumaan erilaisiin liikuntamuotoihin. Suurin osa kohteista on maksullisia, joihin kaikilla oppilailla ei ole mahdollisuutta muuten osallistua. Kukin ikäluokka pääsee kokonaisuutena mukaan. Erityiskouluille on suunniteltu myös omia tapahtumia. Lajeina tai kohteina on lukuvuonna 2025–2026 ollut Lasten Liikuntamaa, Ultra Action Park, laskettelu, Ässien koululaisluistelu Astora Areenalla, Seikkailuliikunta – melontaa, kiipeilyä ja yhteistoimintaa, Seikkailupuisto Huikee, paraurheilu, luontoliikunta ja crossfit.
- Harrastamisen Porin malli tarjosi lukuvuoden 2024–2025 aikana peruskoulun oppilaille 105 erilaista harrastustoimintaa liikunnan, musiikin, kulttuurin ja taiteen parissa. Veloituksettomat harrastukset tavoittivat 1643 peruskoulun oppilasta. Toimintaan ilmoittautuneista oppilaista Harrastamisen Porin malli oli ainoa viikoittainen harrastus 30 %:lle oppilaista. Malli tarjosi viikoittaisten harrastusmahdollisuuksien lisäksi vapaamuotoisempaa Höntsä-toimintaa, joka mahdollisti usean eri liikuntalajin kokeilemisen, esimerkiksi yhdessä kavereiden kanssa. Höntsäilemään pääsi niin hiihtokeskukselle, kiipeilykeskuksella, jäähallilla, Porin urheilutalolla kuin koulujen liikuntasaleissa. Höntsätoiminnassa liikkui viikoittain yli 200 lasta ja nuorta, parhaimmillaan jopa 500 liikunnallista kohtaamista koettiin viikon aikana.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:

  1.B.12 Hankinnoilla työllistämisen toimintamalli → Aiemmin toimintatapa, mutta nyt jäissä TE24-uudistuksen takia. Uusia ei ole mahdollista aloittaa.
  2.F.48 Linjastohävikin jakaminen hyväntekeväisyyteen → Toimintatapa

5.2. 2 Ei nälkää

Tavoite 2: Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta.

Tavoitteen teemoja ovat: ruokapalvelut, kouluruokailu, terveellinen ravitsemus, haavoittuvassa asemassa olevat, eriarvoisuuden vähentäminen, kestävä maatalous ja ruokajärjestelmä

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin palveluliikelaitoksen hyväntekeväisyyteen jaettavan hävikkiruuan määrä n. 23 000 kg/v. Koulujen kouluruokailun linjastohävikin jakajat ja yhteisöllisen ruokailun järjestäjät seuraavat asiakasmäärää päivittäin. Toimintaa järjestetään jokaisena koulupäivänä seitsemässä eri toimipaikassa. Ylijäämäruokajakoa ja/tai yhteisöllistä ruokailua järjestivät vuonna 2025: Porin kaupunki (Kaarisilta) ja kolmannen sektorintoimijat: Keski-Porin seurakunta, Mepon kotipesä ry, Satakunnan Sininauha ry, Porin Teljän seurakunta, SPR:n Porin osasto, Porin seudun työttömät ry ja A-kilta ry omissa toimipisteissään ja Itätuulessa koulun tiloissa/Yhteisötila Salongissa sekä Kaarisillan yhtenäiskoululla ruokalatilassa. Päivittäiset ruokailija- tai ruuanhakijoiden määrät vaihtelevat noin 15–85 henkilön välillä /ruokailupaikka. Suurimpana toimipisteenä on Kaarisillan yhteisöllinen ruokailu, jossa vuonna 2025 käyntikertojen määrä oli 10 307, (vuonna 2024 10 394).
- Lapsille ja nuorille järjestettiin kesäruokailua koulujen kesäloman aikana, lisätietoa tapauskuvauksessa luvussa 4.2.1.
- Osa porilaisista kouluista/kotitalousopettajista on mukana Kotitalousopettajien liitto ry:n ja Satakunnan Kotitalousopettajat ry:n toteuttamassa Kalaa köksään -hankkeessa, jossa kotitaloustunneille saadaan lähiruokaa eli kalaa suoraan paikallisilta kalastajilta. Tavanomaisesti luonnonkala on harvinaisuus koulujen kotitaloustunneilla. Hankkeen myötä oppilaat oppivat käsittelemään kalaa ja tutustuvat kalastajan ammattiin. Tavoitteena on, että innostumisen ja kokeilun myötä oppilaiden asenteet kalan käsittelyyn ja lähiruokaan vahvistuvat positiivisesti.
- Lähes kaikissa porilaisissa 6.-luokissa on vieraillut 4H-yhdistyksen asiantuntija pitämässä Kestävää ruokaa -oppitunnin lukuvuodesta 2025–2026 asti. Oppitunneilla käsitellään mm. ruoan ympäristövaikutuksia, Reilua kauppaa, sesonkituotteita ja ruokahävikkiä. Tunti sisältää toiminnallista tekemistä sekä tehtävämateriaalia kotiin.
- Hybridiruoat ovat tulleet Palveluliikelaitoksen ruokalistoille tammikuun 2025 alusta lukien, lisäksi kehitteillä on uusia hybridiruokia. Sillä tarkoitettaan, että ruokalajia on täydennetty kasviksilla/kasvisproteiinilla niin, että lihan määrää on pystytty vähentämään ilman, että tuttu maku tai suutuntuma muuttuu liikaa. Ravitsemussuositukset ohjaavat lihan vähentämiseen ja kasvisten lisäämiseen. Kansallisten ravitsemussuositusten tavoitteena on edistää väestön terveyttä, vastata ravitsemus- ja terveysongelmiin sekä vähentää ruoankäytöstä ja -tuotannosta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  - 1.B.13 Kestävän ruokajärjestelmän tukeminen → Toimintatapa
  - 1.E.42 Maatalouden kestävyysmurrosta edistetään kaupungin maaomistajuuden ja viestinnän kautta → Suunnitteluvaihe
  - 2.F.48 Linjastohävikin jakaminen hyväntekeväisyyteen → Toimintatapa

3.K.86 Hävikkiruokaterminaalin perustamisen tukeminen → Ei toteuteta tässä vaiheessa. Hävikkiterminaalitoimintaa ei ole valmisteilla ja ruoka-aputoiminnan tilanne on murroksessa, kun jaettavan ruuan määrä on vähentynyt ja asiakasmäärät kasvaneet. Lisäksi työllistämisen muutokset vaikeuttavat toiminnan järjestämistä. Käytäntöjä ja yhteistyötä kuitenkin kehitetään eri toimijoiden kanssa muilla tavoilla. Lisätietoa pori.fi/ruoka-apu.

5.3. 3 Terveyttä ja hyvinvointia

Tavoite 3: Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.

Tavoitteen teemoja ovat: terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen, palvelut, päihdehaittojen vähentäminen, seksuaaliterveys, mielenterveys, haavoittuvassa asemassa olevat, ympäristöterveys ja virkistysympäristö, liikenneturvallisuus

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vuonna 2025 nuorisopalveluissa vahvistettiin saavutettavia kohtaamispaikkoja (7 nuorisotilaa, kulttuuritalo Annis, Ohjaamon Kohtaamispaikka-toimintaa, Ahlaisten nuorisoseuran tilatoimintaa) sekä lisättiin matalan kynnyksen mielenterveystukea. Ohjaamon asiointisyissä mielenterveyteen liittyvät yhteydenotot kasvoivat, mikä osoittaa palvelujen tavoittavuutta kasvaneessa tuen tarpeessa. Nuorten yhteydenotoissa korostuivat myös arjenhallintaan ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvät haasteet, jotka kytkeytyvät mielen hyvinvoinnin tarpeeseen.
- Porissa toteutettiin syksyllä 2025 yksinäisyyttä koskeva kysely, jonka tavoite oli kartoittaa kaupunkilaisten kokemuksia yksinäisyydestä sekä siihen liittyvistä voimavaroista ja tarpeista. Vastauksia saatiin yhteensä 331. Yksinäisyys näyttäytyy kyselyn perusteella monille syvänä ja kuormittavana kokemuksena. Kyselyn tulosten mukaan hyvää mieltä tuottavat porilaisille ennen kaikkea ihmissuhteet, terveys, luonto, harrastukset, arjen pienet ilot sekä osallisuuden kokemukset. Vastauksissa korostuivat läheisyyden tarve, merkityksellinen tekeminen ja yhteys toisiin ihmisiin. Hyvinvointia tukevina tekijöinä mainittiin esimerkiksi perhe, kotiympäristö, ulkoilu, kaupungin viheralueet, kulttuuri- ja kirjastopalvelut sekä yhdessä tekeminen. Kyselyn mukaan yksinäisyyttä voidaan lievittää erityisesti yhteisöllisyyttä vahvistamalla.
- Vuonna 2025 valmisteltiin ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelmaa, joka otetaan käyttöön vuonna 2026.
- Vuonna 2025 saatujen Move!-tulosten mukaan porilaisten 5.-luokkalaisten liikuntatulokset olivat parantuneet hieman sekä tytöillä että pojilla lähes kaikissa osioissa. Toisaalta taas 8.-luokkalaisten osalta tulokset olivat heikentyneet monessa osioissa tytöillä ja pojilla. Testattavat osiot ovat 20 m viivajuoksu, vauhditon 5-loikka, heitto-kiinniottoyhdistelmä, ylävartalonkohotus, etunojapunnerrus, liikkuvuus.
- Peruskoulun oppilaiden Chromebook-tietokoneisiin laitettiin käyttörajoitus klo 23–06, jolloin henkilökohtaista konetta ei enää pysty käyttämään. Tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen.
- Perusopetuslakiin on lisätty liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Asiaa on tarkennettu myös opetussuunnitelman perusteissa sekä Porin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmassa. 1.8.2026 alkaen jokaisessa koulussa tulee olla liikunnallista elämäntapaa edistäviä toimintatapoja tai -malleja. Mahdollisuuksien mukaan kouluissa on säännöllisesti pitkä välitunti, jonka aikana oppilaita kannustetaan liikkumiseen. Liikkumista lisätään myös varmistamalla liikuntavälineiden ja -paikkojen saatavuus välitunnilla. Välitunneilla tulee järjestää säännöllisesti liikkumista edistävää välituntitoimintaa. Move!-mittausten tuloksia kannustetaan hyödyntämään koulun toiminnan ja opetuksen suunnittelussa sekä terveystarkastuksissa. Liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi on laadittu liikuntapolku, jossa on tapahtumia jokaiselle luokka-asteelle. Lisäksi jokainen

koulu järjestää lukuvuosittain vähintään yhden liikuntapäivän. Koulut myös arvioivat ja seuraavat liikunnallisen elämäntavan edistämiseen liittyvää toimintaansa.

- Opetusyksikkö koordinoi Vesivarmat koululaiset -hanketta, jossa vahvistetaan perusopetuksen uimaopetusta, oppilaiden uimataitoa sekä vahvistetaan oppilaiden ja opettajien vesipätevyys- ja vesiturvallisuustaitoja. Uimataitoa vahvistetaan monin eri keinoin, kuten kouluttamalla opettajia ja lisäämällä 1.-luokkalaisille uimaopetusta. Hankerahoituksen mahdollistaman lisäresurssin avulla erityisesti heikoimmille uimareille pystytään antamaan opetusta pienemmässä ryhmässä. Hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama opetus- ja liikuntayksikön hanke.
- Porin lukiossa järjestetään vuosittain Porin lukion hyvinvointimessut. Tapahtuman järjestämisessä on mukana useita paikallisia nuoriso-, yhteisö- ja vapaa-ajan toimijoita, jotka tarjoavat opiskelijoille arvokasta tietoa ja tukea oman hyvinvoinnin, terveyden ja jaksamisen edistämiseksi.
- Jääräntien jalankulku- ja pyörätien perusparannussuunnitelma välillä Pappilanpuistikko-Toejoenpuistikko sekä Toejoenpuistikon jalankulku- ja pyörätien perusparannussuunnitelma välillä Kempintie-Jauhiaisentie laadittiin v. 2025. Varvinrannan jalankulku- ja pyörätien perusparantaminen aloitettiin. Hyveläntien jalankulku- ja pyörätien puuttuva osuus Iltaruskontien-Pohjoisväylän välillä rakennettiin. Jalankulku- ja pyörätieyhteys Kuokkatieltä Suruttomientien ja Länsiväylän risteykseen toteutettiin.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  1.B.16 Ympäristöystävällisen siivouksen hankinnat → Toteutusvaihe
  1.D.28 Täydennysrakentamisen suosiminen sekä uudisrakentamisen keskittäminen → Suunnitteluvaihe
  1.E.34 Luontopalveluiden kehittämisohjelma → Suunnitteluvaihe
  1.E.41 Luontoretket ja luonnonsuojelun viestintä → Toimintatapa
  2.G.51 Tunnistetaan koulujen ja päiväkotien lähimetsät ja lähiluontokohteet oppimisympäristöinä → Toteutusvaihe
  2.G.58 Kestävän ruokaketjun ja ruokahävikin opetusmateriaalin kehittäminen → Toteutusvaihe
  2.H.62 Sujuvoitetaan kävelyä ja pyöräilyä → Toimintatapa
  2.H.67 Parannetaan henkilöstön mahdollisuuksia kestävään työmatkaliikkumiseen → Toteutusvaihe

5.4. 4 Hyvä koulutus

Tavoite 4: Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

Tavoitteen teemoja ovat: tasa-arvoinen ja turvallinen kouluympäristö varhaiskasvatuksesta kaikille kouluasteille, palvelut, nivelvaiheiden tuki, elinikäinen oppiminen, työllisyysvalmiudet

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Oppimisen tuen uudistaminen on käynnistetty perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Oppimisen tuen rakenteita ja järjestämistä on uudistettu ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmia on päivitetty oppimisen tuen osalta. Kyseessä on lakisääteinen eli kaikkia Suomen kuntia koskeva koulutukseen liittyvä iso uudistus.
- Porilaiset 6.-luokkalaiset osallistuivat maksulliseen valtakunnalliseen Karvin (Kansallinen arviointikeskus) toteuttamaan oppimistulosten arviointiin vuonna 2024. Tuloksia tarkasteltiin vuonna 2025. Porilaiset oppilaat menestyivät sukupuolesta riippumatta sekä matematiikan että äidinkielen ja kirjallisuuden arvioinnissa keskimäärin samantasoisesti kuin muut otoksen oppilaat. Valtakunnallisesti ja myös Porissa poikien ja tyttöjen taidot ovat melko samalla tasolla matematiikassa, mutta äidinkielessä ja kirjallisuudessa tyttöjen taidot ovat selvästi paremmat kuin pojilla. Tulosten mukaan porilaiset S2-oppilaat saivat hieman parempia tuloksia kuin otoksen S2-oppilaat äidinkielessä ja kirjallisuudessa. Myös porilaiset erityisen tuen oppilaat saivat hieman parempia tuloksia matematiikassa ja äidinkielessä ja kirjallisuudessa kuin otoksen muut erityisen tuen oppilaat.
- Yläkoulun luokanohjaajuutta on kehitetty yhteisellä tehtäväkuvauksella sekä sopimalla luokanohjaajien koulutuksen käynnistämisestä yhteistyössä Osaava Satakunnan kanssa. (Osaava Satakunta tarjoaa ammatillista täydennyskoulutusta sivistystoimialan henkilöstölle).
- Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on laadittu opettajien käyttöön Tekoälyohjeistus, jonka käyttöä on tuettu opetusvideolla.
- Perusopetuksessa on vahvistettu oppilaiden tietoturva ja -suojataitoja yhteisen oppimateriaalin avulla.
- Ylä- ja yhtenäiskouluihin vakinaistettiin kahdeksan kouluvalmentajaa, joiden tehtävänä on oppilaiden kouluun kiinnittymisen tukeminen. Lukiossa Valkama-kehittämishankkeeseen palkattu yhteisöpedagogi vakinaistettiin lukuvuodeksi 2025–2026.
- Oppilaiden älylaitteiden käyttöön koulupäivän aikana on sovittu kaikkia peruskouluja sitovat yhteiset toimintatavat.
- Kestävää kehitystä on edistetty vuonna 2025 eri kouluissa erilaisin tavoin, kuten esimerkiksi Myötätuulen koulussa on korostettu kierrätyksen merkitystä hankkimalla kolmijakoiset roskikset ja jäteneuvonnasta vieraileva kouluttaja oppilaille. Vähärauman koululle taas perustettiin Kestävän kehityksen tiimi ja sille vuositavoitteista toimintaa.
- Porin seudun kansalaisopistossa kurssitarjonnassa on vuoden 2025 aikana nostettu kestävän kehityksen kursseja, pääpaino mm. kierrätysmateriaalien käytössä ja kulttuurisessa kestävyydessä.

- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  - 2.G.51 Tunnistetaan koulujen ja päiväkotien lähimetsät ja lähiluontokohteet oppimisympäristöinä → Toteutusvaihe
  - 2.G.54 Vihreä lippu -toiminta → Toimintatapa
  - 2.G.55 Selvitetään mahdollisuuksia lisätä ympäristökasvatuksen resursseja → Suunnitteluvaihe
  - 2.G.56 Kestävän kehityksen toimintamalli ja oppimiskokonaisuudet Intopolkuun → Suunnitteluvaihe
  - 2.G.57 Koulujen ja varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen teemapäivät ja -viikot → Toimintatapa
  - 2.G.58 Kestävän ruokaketjun ja ruokahävikin opetusmateriaalin kehittäminen → Toteutusvaihe
  - 3.K.85 Kiertotalous ja osaaminen Satakunnan teknologiametalliklusterissa → Valmis

5.5. 5 Sukupuolten tasa-arvo

Tavoite 5: Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Tavoitteen teemoja ovat: sukupuolten tasa-arvo, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, naisten ja tyttöjen turvallisuus sekä perheväkivallan ehkäisy, palvelut ja ennaltaehkäisy

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porilaiset 6.-luokkalaiset osallistuivat valtakunnalliseen Karvin (Kansallinen arviointikeskus) toteuttamaan oppimistulosten arviointiin vuonna 2024. Tuloksia tarkasteltiin vuonna 2025. Porilaiset oppilaat menestyivät sukupuolesta riippumatta sekä matematiikan että äidinkielen ja kirjallisuuden arvioinnissa keskimäärin samantasoisesti kuin muut otoksen oppilaat. Matematiikassa tyttöjen ja poikien taidot ovat edelleen samalla tasolla. Pojat pitivät matematiikasta ja luottivat omiin matematiikan taitoihinsa enemmän kuin tytöt. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa tyttöjen taidot ovat selvästi paremmat kuin pojilla. Porilaiset pojat saivat hieman parempia tuloksia äidinkielessä ja kirjallisuudessa kuin otoksen pojat.
- Vuoden 2025 kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöstä, joka sisältää myös sukupuolten tasa-arvoasioita, on lisätietoa tavoitteessa *10 Eriarvoisuuden vähentäminen* (luku 5.10).

5.6. 6 Puhdas vesi ja sanitaatio

Tavoite 6: Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.

Tavoitteen teemoja ovat: vesihuolto, jätevedet ja jätevedenkäsittely, vesiensuojelu

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin Vesi alueen jätevesien käsittelystä vastavana tahona hoitaa merkittävää ympäristönsuojelukokonaisuutta. Porin jätevedenpuhdistamot toimivat erittäin hyvin vuonna 2025.
- Vesi- ja viemäriverkoston sekä laitosten saneerausta jatkettiin. Kaikista investoinneista 81 % oli saneerausinvestointeja. Investointien kokonaismäärä oli noin 6 miljoonaan euroa.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  3.K.89 Puhdistamolietteen hyödyntäminen biokaasutuotannossa → Toimintatapa

5.7. 7 Edullista ja puhdasta energiaa

Tavoite 7: Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.

Tavoitteen teemoja ovat: uusiutuva energia ja energiatehokkuus, energiantuotannon päästöt ja vaikutukset, energiajärjestelmän resilienssi, kuntalaiset energiamurroksessa

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Kaupungin toimiin kuuluu vuonna 2025 mm. Urheilutalon IV-koneiden ja lämmönsiirtimen vaihto, Cygnaeuksen koulun LTO-järjestelmän uusinta sekä valaisimien ryhmävaihdot LED valoiksi 6 kohteessa.
- Vuonna 2025 katuvalosaneerausprojekti jatkunut, sen yhteydessä on elohopeahöyryvalaisimet vaihdettu ledeiksi.
- Energiaälykäs kunta (ENKU) -hanke sai Satakuntaliitolta positiivisen hankerahoituspäätöksen (EAKR) vuosille 2026 - 28.
- Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon rakennukset lämmitettiin jätevedessä olevaa hukkalämpöä hyödyntäen. Harjakankaan tekopohjavesilaitosta lämmitetään uudella pohjaveden lämpösisältöä hyödyntävällä lämmön talteenottojärjestelmällä. Harjakankaan tekopohjavesilaitokselle valmistunutta 12/2024 LTO-järjestelmää hyödynnetty 2025. Energiasäästön lisäksi uudistus tuo suoria taloudellisia hyötyjä: säästää öljykulut eli n. 70 000 €/vuosi, mutta lisää sähkökuluja n. 15 000 € vuosi. Nettohyöty n. 55 000 €/vuosi. Lukkarinsannan varavesilaitoksella tuotettiin aurinkosähköä laitoksen omaan käyttöön.
- Porin Linjat Oy hankkinut korvausinvestointina yhtiön käyttöön 4 kpl käytettyjä vähäpäästöisiä euro 6 -päästöluokan kaupunkibussia (2 kpl vm. 2020 ja 2 kpl vm. 2014). Käyttövoimana ajoneuvoissa on uusiutuva diesel (HVO). Vuonna 2025 Porin Linjat Oy on teettänyt selvityksen tulevaisuuden ympäristöystävällisestä käyttövoimasta paikallisliikenteeseen resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteen mukaisesti.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  - 1.C.20 Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian investoinnit rakennuksissa → Toteutusvaihe
  - 1.C.26 Tilojen energiankäytön reaaliaikaisen optimoinnin ja seurannan automatisointi → Toteutusvaihe
  - 2.H.63 Selvitetään mahdollisuudet ympäristöystävällisempään joukkoliikenteeseen → Valmis
  - 3.J.75 Energiatehokkuussopimuksen jatkaminen 2025 jälkeen → Toteutusvaihe
  - 3.J.76 Pori merituulivoiman keskuksena → Suunnitteluvaihe
  - 3.J.77 Selvitetään mahdollisuuksia päästöttömälle pienenergiatuotannolle → Tällä hetkellä ei enää aiheeseen liittyvää toimintaa.
  - 3.J.78 Kunnille, pk-yrityksille ja kuluttajille maksutonta energianeuvontaa → Toteutusvaihe
  - 3.J.79 Hukkalämmön hyötykäytön edistäminen → Toteutusvaihe

3.J.80 Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden vauhdittaminen → Toteutusvaihe
3.J.81 Öljylämmityksestä luopuminen kaupungin kohteissa → Valmis
3.K.88 Ravinteiden kierrättämisen TKI-toiminta → Valmis
3.K.89 Puhdistamolietteen hyödyntäminen biokaasutuotannossa → Toimintatapa

5.8. 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Tavoite 8: Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.

Tavoitteen teemoja ovat: työllisyys, nuorten työllisyys, palvelut, työolot ja työhyvinvointi, osaamisen /kehittäminen, kestävä talous

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- TE24-uudistuksen ja lakimuutosten myötä palkkatuella työllistäminen kuntiin ja velvoitetyöllistäminen loppuvat. Muutokset vaikuttavat laajasti kaupungin työllistämis- ja työpajatoimintaan, minkä vuoksi kaupungilla on käyty työpajatoimintaa koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Neuvotteluissa päädyttiin elinvoima- ja ympäristötoimialalla toimivien työpajojen lakkauttamiseen. Nuorten työpajat jatkuvat ja Luontopajan toiminta siirtyi tekniselle toimialalle vuoden 2025 alusta. Luontopajan ylläpitämä Välinevuokraamo lopetti toimintansa. Varaosapankki lopetti toimintansa. Nuorisoyksikössä jatkaa toimintaansa edelleen alle 29-vuotiaille suunnatut nuorten työpajat.
- Ohjaamo edisti vuonna 2025 kestävää kehitystä vahvistamalla alle 30-vuotiaiden nuorten koulutus- ja työllistymispolkuja sekä arjen hyvinvointia. Toiminta tuki erityisesti sosiaalista kestävyyttä ja yhdenvertaisuutta madaltamalla palveluihin pääsyn kynnystä ja kokoamalla eri toimijat saman palvelun äärelle. Ohjaamossa tehtiin tiivistä monialaista yhteistyötä, jonka avulla nuorille pystyttiin tarjoamaan kokonaisvaltaista tukea ja ehkäisemään syrjäytymistä. Toiminnan vaikutuksia seurattiin asiakasmäärien, palvelupolkujen etenemisen sekä asiakkaiden kokemusten kautta.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
    - 1.B.9 Kestävien hankintojen toimintamalli → Suunnitteluvaihe
    - 1.B.11 Edistetään kestävän kehityksen liiketoimintaa julkisilla hankinnoilla → Suunnitteluvaihe/Toteutusvaihe
    - 1.B.12 Hankinnoilla työllistämisen toimintamalli → Aiemmin toimintatapa, mutta nyt jäissä TE24-uudistuksen takia. Uusia ei ole mahdollista aloittaa.
    - 2.F.50 Porin työpajat kestävän kehityksen keskittymänä → aiemmin toimintatapa, mutta nyt muutosten kohteena mm. TE24-uudistuksen takia.
    - 3.I.70 Edistetään kiertotalousliiketoiminnan sijoittumista Poriin → Toteutusvaihe
    - 3.I.71 Porin sataman alueiden ja etenkin Peittoon kiertotalouspuiston koordinointi ja liiketoimintamalli → Suunnitteluvaihe
    - 3.I.72 Kiertotalousviestinnän lisääminen elinkeinoelämälle → Toimintatapa
    - 3.K.83 ICC – Intelligent Cities Challenge 2.0 → Valmis

5.9. 9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja

Tavoite 9: Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita.

Tavoitteen teemoja ovat: kestävä infrastruktuuri, yritykset, kestävä teollisuus ja tuotanto, kestävä resurssiviisas uudistuminen ja innovaatiot sekä teknologia

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Hulevesiohjelma valmistunut ja viety päätöksentekoon. Tekninen lautakunta ja Kaupunginhallitus hyväksyneet ohjelman loppuvuodesta 2025. Hulevedellä tarkoitetaan läpäisemättömille pinnoille, kuten asfaltille tai katolle, satavaa tai sulavaa vettä. Ilmastonmuutoksen edetessä sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen vaikutusten ja rankkasateiden odotetaan lisääntyvän, minkä lisäksi Pori on merkittävä vesistötulvavaarakohde. Hulevesiohjelman tavoitteena on edistää kestävää infrastruktuuria sekä sitouttaa ja parantaa kaupungin eri organisaatioiden yhteistyötä hulevesien hallinnan kehittämiseksi. Ohjelman tehtävänä on luoda työkalut ja keinot tavoitteen saavuttamiseen kaikille kaupunkikehityksessä mukana oleville toimijoille, aina kaupunkisuunnittelusta kunnossapitoon saakka. Hulevesiosaamisen ja -tietoisuuden lisääminen kouluttamalla ja tiedottamalla. Luontopohjaisten ratkaisujen laajempi hyödyntäminen, viihtyisyyden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen hulevesien hallinnassa. Ohjelmassa tulee sopeutua myös ilmastonmuutoksen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöiden yleistymiseen ja voimistumiseen, lisätietoja kohdassa 5.13 Ilmastotekoja. Ohjelman toteutumista seurataan hulevesityöryhmän seurantakokouksissa.
- Valtion kaasuyhtiö Gasgrid kertoi loppuvuodesta 2025 selvittävänsä kansallisen metaanin siirtoverkon laajentamista Satakuntaan, ja Poriin. Metaaniputkessa voidaan siirtää jalostettua bio- ja maakaasua sekä e-metaania.
- Osana Prizztech Oy:n Kasvun ekosysteemi -hanketta on vuonna 2025 suunniteltu Peittoon alueen teollisuusvesi-infraselvitys ja se toteutuu 2026 alkupuolella. Kaupunki toimii selvityksen ohjausryhmässä. Selvityksen tarkoitus on tehdä näkyväksi alueen ne toimet, joilla alueelle saadaan vettä eri teollisuushankkeisiin ja siten edistetään alueen vetovoimaa. Kasvun ekosysteemi -hankkeen puitteissa tehty Tahkoluodon teollisuusvesiselvitys ja vastattu Porin Invest-in kyselyihin, joista osa on ollut kiertotalousinvestointeja.
- Porin Veden jätevedenpuhdistamoiden puhdistamolietteen käsittelystä ja loppusijoituksesta vastaa sopimusperusteisesti Nevel Oy, joka on rakentanut Luotsinmäen keskuspuhdistamon läheisyyteen biokaasulaitoksen ja hoitaa siellä keskuspuhdistamolla syntyvän puhdistamolietteen käsittelyn sekä toimittaa biokaasulaitoksella syntyvän mädätejäännöksen hyötykäyttöön. Biokaasua on hyödynnetty liikenteen ja teollisuuden energianlähteenä.
- ICC 2.0 -hanke (Intelligent Cities Challenge) päättyi vuonna 2025, jolloin tehtiin koko hankkeen loppuraportointi ja osallistuttiin Pori-tason ohjausryhmän kokouksiin. Vuoden 2025 aikana koostettiin myös tiekartta, joka koostuu Porin seutua koskevista eri energiasiirtymää käsittelevistä tiekartoista ja strategioista. Hankkeessa rakennettiin viisi Local Green Dealiä (LGD). Useat LGDt

koskevat ulkopuolisten tahojen tekemiä investointeja ja suunnitelmien toimeenpanoa, joihin kaupunki ei suoraan vaikuta. Päättyneen ICC 2.0 -hankkeen LGDt eivät kuitenkaan kytkeydy valmisteilla olevaan kaupungin Kiertotalouden green dealiin (resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpide 1.A.2).

Local Green Dealit (LGD) ovat edistyneet seuraavasti:

- Merituulikeskus: On tehty tiivistä yhteistyötä Porin ja Raahen satamien kanssa merituulivoimaa tukevan satamainfran ja toimintamallien kehittämiseksi. Porin merituulikeskuksen toimintamallia on esitelty ja vertailtu kansainvälisesti erityisesti Tanskan ja Ruotsin satamiin. On rakennettu selkeä hallinto- ja toimintamalli merituulivoimaekosysteemille. Viestinnässä ja brändinrakennuksessa on panostettu yhtenäiseen visuaaliseen ilmeeseen sekä verkkosivuihin, artikkeleihin ja esittelyvideoihin.
- Laajan mittakaavan aurinkovoimalat: Tuorsniemeen on rakenteilla yli 11 000 paneelin aurinkopuisto (Oomi Solar). Lisäksi Tahkoluodon sataman aurinkovoimalan (860 MWh) pystytystyöt käynnistyivät vuoden 2025 aikana.
- Kollektiivinen biokaasuohjelma: Keräämön alueen (mm. Pori) biojäte kuljetetaan Hangassuon jätekeskuksen kautta käsiteltäväksi Gasum Oy:n Honkajoen biokaasulaitokselle. Siellä biojäte mädätetään biokaasuksi, jota hyödynnetään sähkön ja lämmön tuotannossa, ja prosessin lopputuote käytetään lannoitteena.
- Yyterin kehittäminen: Vuoden 2025 aikana tehtiin Porin matkailun ja tapahtumien tiekartta 2025–2030
- Tahkoluodon alueen kehittäminen vihreän siirtymän hankkeisiin: Alueen kehittämiseksi tunnistettujen painopisteiden toteutumista seurataan kuukausittain pidettävissä ohjausryhmän kokouksissa (joiden välissä vastuutetut tahot vievät painopistetavoitteita eteenpäin.)

- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
  1.A.2 Sitoutuminen kansalliseen Kiertotalouden green dealiin → Suunnitteluvaihe
  1.A.3 Koko Porin resurssiviisas kehityskuva ja rakennemalli → Suunnitteluvaihe
  1.C.19 Selvitetään mahdollisuuksia vähentää työmaiden päästöjä → Ei aloitettu/ Suunnitteluvaihe
  1.C.21 Kehitetään kestävän purkamisen toimintatapoja → Suunnitteluvaihe
  1.C.22 Katuvalaistuksen vaihtaminen LED:eihin → Toteutusvaihe
  1.C.23 RC-rouheen käyttö toimintamallina soveltuvissa kohteissa → Toteutusvaihe
  1.C.24 Kierrätettyjen rakennusmateriaalien käytön lisääminen → Suunnitteluvaihe/ Toteutusvaihe
  1.D.27 Koko Porin sini-viherverkoston rakennemalli → Valmis
  1.D.28 Täydennysrakentamisen suosiminen sekä uudisrakentamisen keskittäminen → Suunnitteluvaihe
  1.D.29 Kiertotaloutta ja kestävää kehitystä edistävät kaavalliset keinot ja rakennusjärjestys → Suunnitteluvaihe
  1.D.30 Hulevesiohjelman toimenpiteet → Toteutusvaihe
  1.D.31 Suunnittelusuositusten ja -kannustimien luominen pilottialueelle → Ei aloitettu
  1.D.32 Pilotoidaan viherkertoimen käyttöönottoa → Suunnitteluvaihe

2.F.44 Omakoti- ja pientaloasujien lajittelumahdollisuuksien optimointi → Toteutusvaihe
2.G.61 Hulevesien makroroskatutkimus ja Mahanpuruja muovista -kampanja → Toteutusvaihe
2.H.62 Sujuvoitetaan kävelyä ja pyöräilyä → Toimintatapa
2.H.64 Matkaketjujen sujuvoittaminen → Toteutusvaihe
2.H.65 Lisätään pyörien runkolukitus- ja sisäsäilytyspaikkoja → Toteutusvaihe
2.H.68 Lentoliikenteen sähköistymiseen valmistautuminen → Ei aloitettu
2.H.69 Henkilöjunaliikenne Pori-Tampere-rataosuudella uudella ostoliikennesopimuskaudella (2028) → Suunnitteluvaihe
3.I.70 Edistetään kiertotalousliiketoiminnan sijoittumista Poriin → Toteutusvaihe
3.I.71 Porin sataman alueiden ja etenkin Peittoon kiertotalouspuiston koordinointi ja liiketoimintamalli → Suunnitteluvaihe
3.I.72 Kiertotalousviestinnän lisääminen elinkeinoelämälle → Toimintatapa
3.J.79 Hukkalämmön hyötykäytön edistäminen → Toteutusvaihe
3.K.82 Ekosysteemisopimus → Toteutusvaihe
3.K.83 ICC – Intelligent Cities Challenge 2.0 → Valmis
3.K.85 Kiertotalous ja osaaminen Satakunnan teknologiametalliklusterissa → Valmis
3.K.88 Ravinteiden kierrättämisen TKI-toiminta → Valmis
3.K.89 Puhdistamolietteen hyödyntäminen biokaasutuotannossa → Toimintatapa

5.10. 10 Eriarvoisuuden vähentäminen

Tavoite 10: Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.

Tavoitteen teemoja ovat: tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, haavoittuvassa asemassa olevat, eriarvoisuuden vähentämien

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vuonna 2025 Porin kaupunki jatkoi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyötä sekä valmisteli seuraavaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Suunnitelman valmistelu tehtiin laajasti osallistavalla otteella, keräten kokemuksia ja näkemyksiä kaupungin asukkailta ja muilta sidosryhmiltä. Merkittäväksi sidosryhmäksi tunnistettiin muun muassa vähemmistöjä edustavat kolmannen sektorin toimijat. Valmistelun tavoitteena oli tunnistaa yhdenvertaisuuden toteutumiseen liittyviä kehittämistarpeita ja vahvistaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulman huomioimista kaupungin toiminnassa tulevina vuosina. Vuonna 2026 kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman, jonka tavoitteet ja toimenpiteet perustuvat osallistamalla kerättyihin näkemyksiin. Kestävän kehityksen kannalta työ tukeekin erityisesti osallistavaa ja oikeudenmukaista päätöksentekoa, syrjimättömyyttä, yhdenvertaisia palveluja sekä kaikkien mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan ja oman elinympäristönsä kehittämiseen.
- Kaupunki arvioi yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista työnantajana. Henkilöstölle toteutettiin vuonna 2025 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely. Syrjimättömyyttä ja asiallista työkäyttäytymistä edistettiin ohjeistuksella, viestinnällä ja koulutuksella. Lisäksi tehtiin vuosittainen palkkakartoitus tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen palkkauksen arvioimiseksi.
- Jokaisella on oikeus liikkua –hankkeen (2023–2025) kohderyhmänä oli 18–29-vuotiaat haavoittuvassa asemassa olevat nuoret. Hankkeen keskeisenä teemana oli edistää nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa liikunnan harrastamisen suhteen. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa, tukea ja antaa keinoja koko elämän jatkuvalle liikunnalliselle elämäntavalle sekä antaa erilaisia mahdollisuuksia viettää mielekästä vapaa-aikaa. Hankkeessa on kehitetty nuorilähtöisiä liikuntamahdollisuuksia sekä vahvistettu nuorten arki- ja luontoliikkumista, mutta myös kehitetty kokonaan uusia toimintoja sekä erilaisia tapahtumia. Nuorten mukaan hankkeen onnistumisen syitä ovat olleet merkityksellinen tekeminen, sosiaaliset kontaktit ja maksuttomuus. Vuonna 2025 hankkeen toiminnoissa oli 1949 toimintakertakäyntiä.
- Vuonna 2025 pysäkkien odotustilojen esteettömyyden parantamista reunakiven nostolla ja odotustilan asfaltoinnilla toteutettu neljässä kohteessa.
- Englanninkielinen lukiokoulutus alkaa Porin lukiossa 1.8.2026. Englanninkielisen lukiokoulutuksen tavoitteena on vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten toimijoiden ja paluumuuttajien joukossa. Samalla englanninkielinen lukiokoulutus parantaa heikosti suomen tai ruotsin kieltä taitavien opiskelijoiden, kuten maahanmuuttajien, sivistyksellisiä oikeuksia.
- Lukiokoulutuksessa on kehitetty kieli- ja kulttuuritietoisen opettamisen Porin malli, jonka avulla kieli-, katsomus- ja kulttuurisidonnaisia asioita kyetään huomioimaan paremmin niin luokkahuone- kuin hallinnon tasolla.

- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  1.B.12 Hankinnoilla työllistämisen toimintamalli → Aiemmin toimintatapa, mutta nyt jäissä TE24-uudistuksen takia. Uusia ei ole mahdollista aloittaa.
  1.C.18 Parannetaan vajaakäyttöisten tilojen käyttöastetta → Suunnitteluvaihe
  1.E.41 Luontoretket ja luonnonsuojelun viestintä → Toimintatapa
  2.F.45 Yhteiskäytettävät tavarat Porissa → Toimintatapa
  2.F.48 Linjastohävikin jakaminen hyväntekeväisyyteen → Toimintatapa
  2.F.50 Porin työpajat kestävän kehityksen keskittymänä → Aiemmin toimintatapa, mutta nyt muutosten kohteena mm. TE24-uudistuksen takia.
  2.G.52 Porin koulujen ympäristökasvatusviikon kehittäminen ja laajentaminen myös muille kävijöille → Toteutusvaihe
  2.G.56 Kestävän kehityksen toimintamalli ja oppimiskokonaisuudet Intopolkuun → Suunnitteluvaihe
  3.K.86 Hävikkiruokaterminaalin perustamisen tukeminen → Ei toteuteta tässä vaiheessa. Hävikkiterminaalitoimintaa ei ole valmisteilla ja ruoka-aputoiminnan tilanne on murroksessa, kun jaettavan ruuan määrä on vähentynyt ja asiakasmäärät kasvaneet. Lisäksi työllistämisen muutokset vaikeuttavat toiminnan järjestämistä. Käytäntöjä ja yhteistyötä kuitenkin kehitetään eri toimijoiden kanssa muilla tavoilla. Lisätietoa pori.fi/ruoka-apu.

5.11. 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Tavoite 11: Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.

Tavoitteen teemoja ovat: kestävä kaupunkisuunnittelu, julkiset tilat, osallisuus, palvelut, ympäristöterveys, ilmanlaatu, jätehuolto, kestävä liikennejärjestelmä, ilmastonmuutokseen hillintä ja sopeutuminen, kokonaisvaltainen katastrofiriskien hallinta, resurssiviisaus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, haavoittuvassa asemassa olevat

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin opetusyksikössä on rakennettu Turvapolku perusopetuksen vuosiluokille 1–9. Turvapolkuun sisältyy materiaaleja turvataitojen opettamiseksi. Turvataidot on jaoteltu oppilaan omaa kykyyn suojata itseään ja muita, taitoon toimia häiriötilanteissa sekä kasvamiseen vastuullisuuteen ja turvallisuutta edistäviin valintoihin. Osana turvapolkua Porissa järjestetään vuosittain koulupäivän aikana toiminnallinen turvataitotapahtuma, jossa oppilaat harjoittelevat turvallisuustaitoja käytännössä eri viranomaisten ohjauksessa. Tapahtumaan osallistuvat kaikki 2.-luokkalaiset. Tapahtumassa on erilaisia toiminnallisia pisteitä, joita toteuttavat mm. pelastuslaitos, poliisi, SPR, MLL. Harjoiteltavia asioita ovat mm. paloturvallisuus, liikenneturvallisuus, vesiturvallisuus, kodin ja vapaa-ajan turvallisuus, kiusaamisen ehkäisy ja kaveritaidot, some- ja digiturvallisuus sekä henkinen turvallisuus ja avun hakeminen.
- Lisätty tilojen yhteiskäyttöä uuden tilavarauspilotin käynnistämisellä. Yhteiskäyttöön soveltuvia kohteita on mukana pilotissa kaksi, eli Pohjois-Porin monitoimitalo ja Itätuulen oppimis- ja liikuntakeskus. Itätuulen osalta yhteiskäyttötiloihin saatiin uusia käyttäjiä ja näin ollen käyttöastetta saatiin nostettua. Myös Pohjois-Porin monitoimitalon osalta tilaan saatiin uusi toimija. Yhteiskäyttötilojen periaatteita ja toimintaa esitettiin syksyn yhdistysillassa ja järjestettiin erillinen työpaja kaikille toimijoille, jotka ovat olleet mukana kehittämässä mallia. Toimintaa on esitelty ja yhteiskehitetty myös muutoin, kuten keräämällä asukkaiden näkökulmia alueen toimijat yhteenkokoavassa foorumissa. Tilavarauspilotin kautta on varattavissa 12 tilaa joko korvausta vastaan tai tietyin ehdoin maksutta. Lisätietoa sivuilta.
- Satakunnan Museon kulttuuriperintötyö tukee kestävää kehitystä säilyttämällä ja välittämällä tietoa, arvoja ja käytäntöjä, jotka edistävät kulttuurista jatkuvuutta ja yhteisöjen hyvinvointia. Museon vakiintunut kulttuuriympäristötyö (rakennusperinnön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistyö sekä korjausneuvonta) edistää rakennetun ympäristön ja maisemien kestävää ja pitkäjänteistä käyttöä, joka säästää luonnonvaroja ja vahvistaa paikallista identiteettiä. Luontotalo Arkissa tarjotaan ympäristökasvatusta kaikenikäisille ympäri vuoden, mikä vahvistaa ympäristötietoisuutta ja luontosuhdetta.
- Porin alueella vallitsee yleensä hyvä tai tyydyttävä ilmanlaatu. Suurimmat kaupungin keskustan ilmanlaatuun vaikuttavat tekijät ovat liikenteen päästöt, katupöly sekä kiinteistöjen puunpoltto. Vuonna 2025 katupölykausi oli tavanomaista lievempi ajoittuen sekä keväälle että loppuvuoteen. Lisäksi ilmanlaatua heikensi lyhytaikaisesti heinäkuussa pienhiukkasten kaukokulkeuma. Paanakedonkadun rikkidioksidimittaukset lopetettiin helmikuussa 2025, koska pitoisuudet olivat olleet jo pitkään hyvin matalia ja laitekanta oli vanhentunutta. Keskustan alueella mitattiin ulkoilman rikkidioksidipitoisuuksia yhtäjaksoisesti yli 40 vuoden ajan.

Uudenkoiviston pientaloalueella mitattiin ulkoilman PAH- ja hiukkaspitoisuuksia helmikuusta 2024 helmikuuhun 2025 puun pienpolton ilmanlaatuvaikutusten selvittämiseksi. Vastaavaa selvitystä ei oltu aiemmin Porissa tehty. Mittausjakson aikainen bentso(a)pyreenin vuosikeskiarvo oli 0,80 ng/m3, mikä alitti nykyisen ilmanlaatuasetuksen tavoitearvon 1 ng/m3 ja uuden EU:n ilmanlaatudirektiivin raja-arvon 1,0 ng/m3. Mitattu vuosikeskiarvo oli keskimäärin samaa tasoa kuin muissa suomalaisissa kaupungeissa 2010- ja 2020-luvuilla tehdyissä vastaavissa mittauksissa.

- Vuoden lopulla järjestettiin kaksi merkittävää harjoitusta: VALPAS2025, Porin patoturvallisuusorganisaation oma harjoitus, sekä KokeTalvitulva2025, ELY-keskuksen organisoima laajempi vesistöalueen tulvaharjoitus. Molemmissa oli mukana useita viranomaisia ja yhteistyötahoja, kuten SYKE, pelastuslaitos ja puolustusvoimat.
- Vuoden 2025 aikana peruskorjattiin Järviojan reunapatoja sekä laadittiin rakentamissuunnitelmia pato-osuuksille, joita ei ole vielä peruskorjattu. Järviojan alueen peruskorjauksia on tarkoitus jatkaa vuonna 2026.
- Porin Palveluliikelaitoksella on kemikaalittoman siivouksen pilotointia, jonka tuloksia kohteessa on seurattu vuonna 2025 (mm. pintapuhtausnäytteillä). Kemikaaliton puhtauspalvelu vaatii ns. aktiiviveden (nano-otsonivesi) käyttöä ja se on todettu toimivaksi.
- Liveability-hankkeessa on toteutettu resurssiviisasta kulttuuritoimintaa kaupunkikeskustan elävöittämiseksi. Vuonna 2025 jatkettiin vajaakäyttöisten kaupunkitilojen resurssiviisasta aktivointia esimerkiksi Porin vanhan linja-autoaseman Kulttuurikeskus Asema44 kautta. Aktivointia tehtiin yhdistämällä kiertotaloutta, kulttuuritoimintaa ja yhteisöllisyyttä käytännön kaupunkikehitykseen. Asema44:n tilaan rakentui vuonna 2025 esimerkiksi kaupungin viherpankkitoimintaa tukeva kokonaisuus, jossa kaupungin sulkeutuvista tai muuttuvista kiinteistöistä siirrettiin kasveja säilytykseen ja uudelleenkäyttöön osaksi vihertilaa ja kaupunkitapahtumia. Samalla tilassa testattiin yhteiskäyttöön ja kiertotalouteen perustuvia toimintamalleja kalusteiden, materiaalien ja tilaresurssien hyödyntämiseksi yhteistyössä esimerkiksi kaupungin toimialojen sekä lahjoittajatahojen kanssa. Vastaavanlaista toimintaa on ollut myös Teljäntorin sisäpihan yhteydessä.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
    - 1.A.1 Toimiala- ja yksikkökohtaiset kestävyyden koulutustarpeet sekä muutosagenttitoiminta → Suunnitteluvaihe
    - 1.A.3 Koko Porin resurssiviisas kehityskuva ja rakennemalli → Suunnitteluvaihe
    - 1.A.6 Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan edistämisen vakiinnuttaminen → Toimintatapa
    - 1.A.7 Alueellisen kierrätysasteen arviointi, nostaminen ja yhteistyö → Suunnitteluvaihe
    - 1.B.14 Julkisiin hankintoihin sisällytetään elinkaarisuunnitteluohje → Ei aloitettu
    - 1.B.15 Kalusteiden käyttöiän pidentämisen toimintamalli → Suunnitteluvaihe
    - 1.B.16 Ympäristöystävällisen siivouksen hankinnat → Toteutusvaihe
    - 1.C.25 Energiakartoitukset Porin julkisissa kohteissa → Toimintatapa
    - 1.D.31 Suunnittelusuositusten ja -kannustimien luominen pilottialueelle → Ei aloitettu
    - 1.D.33 Porin kansallisen kaupunkipuiston rajaus turvaa ja edistää kaupunkivihreää → Toimintatapa
    - 2.F.43 Kaikissa kaupungin toimipisteissä lajitellaan kattavasti → Suunnitteluvaihe
    - 2.F.44 Omakoti- ja pientaloasujien lajittelumahdollisuuksien optimointi → Toteutusvaihe
    - 2.G.59 Porin museot toteuttavat Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää → Toimintatapa
    - 2.G.60 Vihreä Kruunu -ympäristöohjelma Lastenkulttuurikeskus Kruunupäälle → Toimintatapa
    - 2.H.65 Lisätään pyörien runkolukitus- ja sisäsäilytyspaikkoja → Toteutusvaihe
    - 2.H.66 Kampanjoilla uusia asiakkaita joukkoliikenteeseen → Toimintatapa
    - 3.K.84 Yritysten ilmastokumppanuustoiminta → Toimintatapa

5.12. 12 Vastuullista kuluttamista

Tavoite 12: Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.

Tavoitteen teemoja ovat: kestävät hankinnat, luonnonvarojen kestävä käyttö, kiertotalous (yhteiskäyttö, uudelleenkäyttö, kierrätys, korjaus, ruokahävikin ja muun jätteen vähentäminen), toiminnan tai tuotteiden elinkaarenaikaiset vaikutukset ja haitallisuuden vähentäminen, tietoisuus ympäristökestävistä elämäntavoista,

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Yhteishankinnoissa pyritään huomioimaan, että tarjoaja on huolehtinut siitä, että tuotteet, pakkaukset, logistiset ratkaisut ja mahdolliset palvelutuotantoon liittyvät toimet ovat ympäristön kannalta mahdollisimman kestävällä tasolla. Lisäksi vaaditaan, että tarjoajalla tulee olla dokumentoitu laadunvarmistus- ja ympäristöasioiden hallintamenetelmä. Selvitys voi perustua sertifioituihin järjestelmiin (esim. ISO 9001 tai ISO 14001) tai muihin vastaaviin dokumentoituihin käytäntöihin, jotka kuvaavat laadun ja ympäristöasioiden hallintaa.
  Tarjoajan tulee myös vakuuttaa, että tuotteiden koko tuotantoketju on läpinäkyvä ja tuotteet on valmistettu eettisesti, ihmisiä ja ympäristöä kunnioittaen, käyttämättä lapsityövoimaa. Lisäksi hankinnasta riippuen voi olla tuotekohtaisia ympäristövaatimuksia.
- Pori on saanut Reilun kaupan kaupungin arvonimen vuonna 2008 sitoutumalla käyttämään kaupungintalolla ja kaikissa omissa tilaisuuksissaan Reilun kaupan kahvia ja teetä. Arvonimen keskeisiin kriteereihin sisältyy myös kestävien hankintojen lisääminen ja toiminnan kehittäminen jatkuvasti. Pori onkin siirtynyt hankkimaan kaikki lapsille ja nuorille päiväkodeissa ja kouluissa tarjottavat banaanit Reilu kauppa -sertifioituna ja Palveluliikelaitoksen toiminnanohjausjärjestelmä ohjaa oletuksena tilaamaan banaanin Reilun kaupan tuotteena. Vuonna 2025 määrä oli lähes 18 000 kg. Reilun kaupan kannatustyöryhmän toimesta 13 kaupungin/kaupungissa järjestetyssä tapahtumassa oli tarjolla osallistujille Reilun kaupan banaaneja, kahvia, kaakaota tai suklaata. Tuotteissa Reilun kaupan merkin käyttöä koskevat kriteerit kieltävät syrjinnän sekä lapsityön hyväksikäytön ja ne kasvattavat tasa-arvoa ja demokratiaa. Noin neljännes kriteereistä koskee ympäristöasioita. Reilun kaupan kriteerien noudattamista valvotaan riippumattomasti.
- Kierrättämällä kalusteita kaupungin sisäisesti on saatu merkittäviä säästöjä. Vuonna 2025 kalusteissa lähtevien ja tulevien kirjanpidon liikenteeseen liittyen pystyttiin panostamaan työkokeilun kautta. Kiertonet -kaupankäynti poistetuille/tarpeettomille laitteille ja materiaaleille.
- Kaupungin infran kunnossapidossa olemassa olevan (ylijääneen) kivimateriaalin hyödyntäminen eri kohteissa (betoni, graniitti ja nurmikiveykset). Yksikön infrakohteiden lisäksi kierrätysmateriaaleja on hyödynnetty tilayksikön kohteissa.
- Porin kaupungin museopalveluille on myönnetty Ekokompassi-ympäristösertifikaatti, ja museot toimivat pitkäjänteisen ympäristöohjelman mukaisesti. Vuonna 2025 mm. tehostettiin materiaalien kierrätystä ja viestittiin ympäristötyöstä yleisölle ja henkilökunnalle. Lastenkulttuurikeskus Kruunupäässä vuoden 2025 teemana oli kierrätys, joka näkyi vahvasti Kruunupään näyttelyissä, työpajoissa ja tapahtumissa. Teeman myötä käynnistettiin myös yhteistyö kunnallisen jäteyhtiö Keräämön kanssa.

- Promenadisalin vanhat, paljon rikkoutuneiden valonlähteiden vaihtotyötä aiheuttaneet halogen- ja pienoisloisteputkivalaisimet kauttaaltaan uusittiin portaattomasti säädettäviin, huoltovapaisiin ja energiatehokkaisiin LED-valaisimiin. Salissa uusittiin myös tapahtumatekniikka, joka omalta osaltaan säästää laitekohtaisesti sähköä modernimman toimintatapansa vuoksi. Alakerran yhteiskäyttötilojen valaistukseen lisättiin liiketunnistimet.
- Kaupunginyhtiön Kiinteistö Oy Domus Arctopolis omistamien kiinteistöjen (Valimo ja Liisankatu 20) peruskorjaushankkeilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta merkittävästi ja pidennetään käyttöikää. Valimolla on tarkoitus hyödyntää Lastenkulttuurikeskukselle tulevassa teknisessä tilassa kouluilta käyttämättömäksi jääneitä teknisen työn laitteita. Liisanpuistosta on purkuvaiheessa siirretty ravintolakeittiön toimivia laitteita yhtiön toiseen kohteeseen sekä myyty ylimääräisiä huutokaupassa. Hankkeiden suunnittelu oli käynnissä vuoden 2025 ja peruskorjausten on tarkoitus alkaa vuoden 2026 aikana.
- Vuonna 2025 Porin seudulta on kerätty 2 977 tonnia biojätettä. Biojäte toimitetaan Gasumille, joka tuottaa siitä biokaasua sekä maanparannusainetta. Poistotekstiilien keräystä supistettiin 2025 lähes kaikkialla Suomessa, koska tälle ei enää ole vastaanottoa Paimion laitoksella. Porin seudulla poistotekstiiliä kerätään enää Keräämön Tiiliruukin lajitteluasemalla, siitä osa toimitetaan myös lähiseudulle uusiokäyttöön. Muut jätejakeet normaalisti.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
  1.B.9 Kestävien hankintojen toimintamalli → Suunnitteluvaihe
  1.B.10 Vaikuttavista hankinnoista viestiminen → Ei aloitettu
  1.B.11 Edistetään kestävän kehityksen liiketoimintaa julkisilla hankinnoilla → Suunnitteluvaihe/Toteutusvaihe
  1.B.13 Kestävän ruokajärjestelmän tukeminen → Toimintatapa
  1.B.15 Kalusteiden käyttöiän pidentämisen toimintamalli → Suunnitteluvaihe
  1.B.17 Minimoidaan kertakäyttötuotteiden käyttö → Suunnitteluvaihe
  2.F.45 Yhteiskäytettävät tavarat Porissa → Toimintatapa
  2.F.47 Ruokahävikin seuranta kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa → Toimintatapa
  2.F.49 Ruokailijamäärän vaihteluun liittyvän hävikin vähentäminen → Suunnitteluvaihe
  2.F.50 Porin työpajat kestävän kehityksen keskittymänä → aiemmin toimintatapa, mutta nyt muutosten kohteena mm. TE24-uudistuksen takia.
  2.G.53 Kuntalaisten ympäristöosaamisen ja arjen kiertotaloustaitojen kehittäminen → Toimintatapa
  2.G.58 Kestävän ruokaketjun ja ruokahävikin opetusmateriaalin kehittäminen → Toteutusvaihe
  3.I.74 Uudelleenkäyttöä edistävän verkkopalvelun hankinta → Valmis, https://korjaa.se/ -sivusto

5.13. 13 Ilmastotekoja

Tavoite 13: Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.

Tavoitteen teemoja ovat: ilmaston muutoksen hillintä ja hiilineutraalius, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, ilmastoriskien kartoittaminen sekä varautuminen ja hallinta, luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutokseen liittyvän tietoisuuden lisääminen, oikeudenmukainen kestävyysmurros, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, haavoittuvassa asemassa olevat, kestävä energianjärjestelmä, kestävä kaupunki, yhteistyö

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Ilmastomuutoksen vaikutusten lisääntyessä on tärkeää lisätä luonnonmukaisten hulevesien hallinnan keinoja hulevesitulvienriskien vähentämiseksi ja hulevesien laadun parantamiseksi. Erityisesti näihin asioihin kiinnitetään huomiota Porin kaupungin hulevesiohjelmassa, joka hyväksyttiin vuoden 2025 lopulla. Ohjelma selkeyttää hulevesien hallintaan liittyviä vastuita ja vastuutahoja sekä sisältää toimenpideohjelman. Lisätietoja luvussa 5.9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja.
- Lokakuussa 2025 kaupunki järjesti tapahtuman Ilmastotalkoot Porissa – Miten voimme varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin? Ympäristötietoutta lisäävä kuntalaistapahtuma toteutettiin osallistavana keskustelutilaisuutena, jossa sekä jaettiin tietoa että pohdittiin vastauksia yhdessä. Aiheena oli miten muuttuva ilmasto vaikuttaa meidän arkeemme Porissa ja miten voimme varautua siihen kotona, asuinalueella tai koko kaupungin alueella sekä miten asukkaat itse ja alueen eri toimijat, kuten kaupunki tai yhdistykset, voivat tukea asukkaiden valmiutta. Osallistujilta saadun tiedon perusteella ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä sen hillintää ja ilmastonmuutosaihepiirin viestintää pidettiin erittäin tärkeänä.
- SAMK:n "Älyä matkassa" - Satakunnan älykkään ja kestävän matkailun kehittämishankkeessa sekä Carbon Neutral Experience 2.0 -hankkeessa järjestettiin keväällä 2025 "Aloita ilmastotyö" -webinaarisarja. Se koostui kolmesta kahden tunnin mittaisesta osiosta: 1) Aloita ilmastotyö: Glasgow’n ilmastojulistus ja työkalut aloittamiseen, 2) Ideoi uudistavaa matkailua: Ihmiset ja luonto tasapainossa, 3) Löydä ilmastotyön resurssit: Osaaminen, yhteistyökumppanit ja rahoitus.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:
    - 1.B.13 Kestävän ruokajärjestelmän tukeminen → Toimintatapa
    - 1.E.36 Luodaan Porin kaupungille metsäohjelma → Valmis
    - 1.E.42 Maatalouden kestävyysmurrosta edistetään kaupungin maaomistajuuden ja viestinnän kautta → Suunnitteluvaihe
    - 2.G.54 Vihreä lippu -toiminta → Toimintatapa
    - 2.G.59 Porin museot toteuttavat Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää → Toimintatapa
    - 2.G.60 Vihreä Kruunu -ympäristöohjelma Lastenkulttuurikeskus Kruunupäälle → Toimintatapa
    - 2.H.62 Sujuvoitetaan kävelyä ja pyöräilyä → Toimintatapa
    - 2.H.63 Selvitetään mahdollisuudet ympäristöystävällisempään joukkoliikenteeseen → Valmis

2.H.66 Kampanjoilla uusia asiakkaita joukkoliikenteeseen → Toimintatapa
2.H.67 Parannetaan henkilöstön mahdollisuuksia kestävään työmatkaliikkumiseen → Toteutusvaihe
2.H.68 Lentoliikenteen sähköistymiseen valmistautuminen → Ei aloitettu
2.H.69 Henkilöjunaliikenne Pori-Tampere-rataosuudella uudella ostoliikennesopimuskaudella (2028) → Suunnitteluvaihe
3.I.73 Jätehuollon kuljetusten päästöjen minimointi → Toteutusvaihe
3.J.81 Öljylämmityksestä luopuminen kaupungin kohteissa → Valmis
3.K.87 Visit Porille Sustainable Travel Finland -sertifikaatti → Toteutusvaihe

5.14. 14 Vedenalainen elämä

Tavoite 14: Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävää käyttöä.

Tavoitteen teemoja ovat: luonnon monimuotoisuus, vesistöt ja vesiensuojelu, kalastus, kestävä virkistyskäyttö, kestävä kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö, ympäristöpäästöt, luonnonsuojelu, ennallistaminen

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin kaupungin alueella on happamia sulfaattimaita, jotka vaikuttavat alueiden rakennettavuuteen ja voivat aiheuttaa vesistön pilaantumista. Kaupunki on laatinut happamien sulfaattimaiden käsittelyn ohjeen (HaSu-ohje) Pohjois-Porin asemakaava-alueen pientalorakentajille. Ohjeen tarkoitus on auttaa rakentajaa saavuttamaan kaavamääräyksissä esitetyt määräykset, joiden avulla voidaan vähentää rakentamisesta aiheutuvia vaikutuksia HaSu-alueilta tulevien vesien laatuun.
- Vuonna 2025 perustettiin rantaroskan seurantaranta Poriin. Rantaroskaseurannat ovat osa EU:n meristrategiadirektiivin velvoittamaa aluemerten tilan seurantaa. Seurantarantoja on Suomessa 17 ja tavoitteena on tuottaa tietoa ympäristöhallinnon ja kansainvälisen ympäristöseurannan käyttöön sekä lisätä yleistä tietoisuutta roskaantumisesta.
- Aloitettiin Tahkoluoto-Paakarit -osayleiskaavahankkeen ekologiseen kompensaatioon liittyvä suunnittelu.
- Elinvoima- ja ympäristölautakunta esitti Ahlaisten Sahakosken kunnostamista vaelluskalojen kulun edistämiseksi.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta:

  1.D.27 Koko Porin sini-viherverkoston rakennemalli → Valmis
  1.D.30 Hulevesiohjelman toimenpiteet → Toteutusvaihe
  1.E.38 Itämerihaasteen toimenpideohjelman päivittäminen → Suunnitteluvaihe
  1.E.40 Suojeltavien lajien elinympäristöjen vaaliminen → Toimintatapa
  1.E.42 Maatalouden kestävyysmurrosta edistetään kaupungin maaomistajuuden ja viestinnän kautta → Suunnitteluvaihe
  2.F.46 Roskaantumisen hillinnän yhteistyöryhmä ja toimenpidesuunnitelma → Toteutusvaihe
  2.G.61 Hulevesien makroroskatutkimus ja Mahanpuruja muovista -kampanja → Toteutusvaihe
  3.K.88 Ravinteiden kierrättämisen TKI-toiminta → Valmis

5.15. 15 Maanpäällinen elämä

Tavoite 15: Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

Tavoitteen teemoja ovat: luonnon monimuotoisuus, luonnonvarojen kestävä käyttö, kestävä kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö, ennallistaminen, kestävä virkistyskäyttö, kestävät metsäalueet, ympäristöpäästöt, luonnonsuojelu

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Porin kaupungille hankittiin siniviherverkoston rakennemalli, lisätietoa tapauskuvauksessa luvussa 4.1.1.
- Rantavehnän itsekasvatettuja taimia istutettiin Yyteriin koululaisten, tyky-ryhmien ja kaupungin työntekijöiden toimesta kesällä. Istutustoimilla sekä ennallistettiin vaurioituneita dyynejä, että tehtiin uusia alkiodyynejä. Dyyniennallistusta on tehty kaupungin toimesta vuodesta 2013.
- Vieraslajien torjuntaa toteutettiin vuoden 2025 laaditun vieraslajien torjuntatoimintasuunnitelman mukaisesti yhteistyössä kaupungin infran kunnossapidon ja ympäristösuunnitteluyksikön kanssa. Kaupunki torjui jättipalsamia muun muassa luonnonsuojelualueilla Herrainpäivillä, Teemuluodolla ja Halssissa. Vieraslajitorjuntaa tehtiin myös Laviassa, jossa torjuttiin komealupiinia hirvenkellokasvuston seasta. Hirvenkello on uhanalaisluokitukseltaan vaarantunut.
- Vuonna 2025 laadittiin niittyjen hoitosuunnitelman luonnos. Viisi uutta kukkaniittyaluetta suunniteltiin ja toteutettiin, niittyjen yhtenäinen pinta-ala on 2,01 hehtaaria. Loppukesällä kolmelle niittyalueille (1,8 ha) kylvettiin kukkaniittyjen moni- ja yksivuotisia siemenseoksia. Kahdelle alueelle (0,21 ha) kylvettiin kukkasiemenseoksia sekä suojaheinää. Vuodelle 2026 suunniteltiin ja valmisteltiin pohjat kahdelle kukkaniittyalueelle kevään kylvöä varten. Kahdelle kukkaniittyalueelle suunniteltiin suurikokoiset hyönteishotellit ja aloitettiin niiden valmistelu. Toimet lisäävät luonnon monimuotoisuutta.
  Monivuotiset niittyalueet vähentävät eroosiota ja ravinteiden kulkeutumista vesistöihin sekä toimivat valumavesien hallinnassa. Kaupunkiniityt voivat olla edullisempia hoitaa kuin perinteiset puistoalueet, ja niiden lisääminen tarjoaa myös merkittäviä mahdollisuuksia lumitilojen järjestämiseen talvikunnossapidon kokonaisuutta suunniteltaessa, toisin kuin nurmipohjaisilla alueilla.
  Niityt ja maisemapellot olivat vuonna 2025 niittyurakoitsijoiden ja kaupungin oman konekaluston hoidossa, ja niiden yhteinen pinta-ala oli noin 175,5 hehtaaria. Myös uutta niittyjenhoitoon soveltuvaa kalustoa hankittiin. Porissa hoidettavat niityt ovat pääosin viljelykäytöstä poistuneita peltoja, joissa ei ole luonnostaan kehittynyttä monilajista luonnonkasvillisuutta. Monimuotoisempien ja pölyttäjille sopivien kasvuympäristöjen luomiseksi on perustettu niin sanottuja uusniittyjä erilaisille maapohjille, ja ne on kylvetty monilajisilla siemenseoksilla.
- Yyterin vanhalle moottoriurheiluradalle aloitettiin paahderinteen suunnittelu. Paahderinteeseen hyödynnetään kiertotalouden hengessä Uniluodon sataman ja Levonojan ruoppauksissa ylijäävää hiekkaa. Paahdeympäristöt ovat eliölajistoltaan monimuotoisia ympäristöjä, jotka voivat tarjota elinpaikan monille taantuneille ja uhanalaisille lajeille, kuten erilaisille perhosille tai muulle paahdelajistolle.

- Kaupunki järjesti kymmenkunta luontoretkeä erilaisilla teemoilla, jotka olivat osallistujille maksuttomia. Tämän lisäksi Visit Pori Oy järjesti sekä maksuttomia että maksullisia luontoretkiä mm. Yyterissä.
- Porin kaupunki on mukana Jyväskylän yliopiston lintujenseurantahankkeessa, jossa hyödynnetään yliopiston kehittämää Muuttolintujen kevät -sovellusta. Maksuton puhelinsovellus erottaa 263 lintulajia toisistaan äänitteen perusteella. Tallennetut havainnot tuottavat arvokasta tutkimusaineistoa lintujen levinneisyydestä ja lauluaktiivisuudesta eri alueilla ja ajankohtina. Äänityspisteitä löytyy mm. seuraavista paikoista: Kyläsaaren frisbeegolfrata, Katinkurun lenkki (Porin Metsä), Koiviston ulkoilupuisto, Luotojen lenkki (Kirjurinluoto), Enäjärven luontopolku, Noormarkun Kirkkokallio, Ahlaisten frisbeegolfrata, Lavian kuntopolku, Yyterin lietteet ja Herrainpäivät. Kullakin paikalla on 6–10 äänityspistettä ja äänityspisteet on merkitty infotauluin, joissa on QR-koodit. Lisätietoja Muuttolintujen kevät -sovelluksesta.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
    - 1.D.27 Koko Porin sini-viherverkoston rakennemalli → Valmis
    - 1.D.32 Pilotoidaan viherkertoimen käyttöönottoa → Suunnitteluvaihe
    - 1.D.33 Porin kansallisen kaupunkipuiston rajaus turvaa ja edistää kaupunkivihreää → Toimintatapa
    - 1.E.34 Luontopalveluiden kehittämisohjelma → Suunnitteluvaihe
    - 1.E.35 Porin kaupunki liittyy Luontoviisaat kunnat -verkostoon → Suunnitteluvaihe
    - 1.E.36 Luodaan Porin kaupungille metsäohjelma → Valmis
    - 1.E.37 Kaupunkiniittyjen hoitosuunnitelma → Toteutusvaihe
    - 1.E.39 Haitallisten vieraskasvilajien torjunta → Toteutusvaihe
    - 1.E.40 Suojeltavien lajien elinympäristöjen vaaliminen → Toimintatapa
    - 1.E.41 Luontoretket ja luonnonsuojelun viestintä → Toimintatapa
    - 1.E.42 Maatalouden kestävyysmurrosta edistetään kaupungin maaomistajuuden ja viestinnän kautta → Suunnitteluvaihe
    - 2.F.46 Roskaantumisen hillinnän yhteistyöryhmä ja toimenpidesuunnitelma → Toteutusvaihe
    - 2.G.51 Tunnistetaan koulujen ja päiväkotien lähimetsät ja lähiluontokohteet oppimisympäristöinä → Toteutusvaihe

5.16. 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Tavoite 16: Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.

Tavoitteen teemoja ovat: osallisuus, läpinäkyvä ja laadukas päätöksenteko, lähidemokratia, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, kaikille turvallinen ja kestävä kaupunki, yhteiskuntarauha, oikeudenmukainen kestävyysmurros, sitoutuminen kestävällä tavalla toimimiseen

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vuonna 2025 kestävän kehityksen tavoitteen 16 teemoja, kuten lähidemokratian vahvistamista, edistettiin osallistamisen avulla. Esimerkiksi kaupunkistrategian päivittämisen yhteydessä päivittämisen tueksi kartoitettiin laajasti asukkaiden, henkilöstön ja muiden sidosryhmien näkemyksiä Porin tulevaisuudesta. Pop up -tila Poriksessa asukkaat pääsivät äänestämään Porin tärkeimpiä kehityskohteita ja asioita, joista haluaisivat Porin olevan tunnettu. Esiin nousseet teemat antoivat vankan pohjan strategian päivittämiselle. Kuntavaalien lähellä osallistamisen työkaluina olivat nuorten politiikkapizzat sekä lasten vaalit. Politiikkapizzoilla nuoret pääsivät keskustelemaan rennoissa merkeissä heitä kiinnostavista aiheista kaupungin päättäjien kanssa. Lapsille järjestettiin omat lasten vaalit kaikissa Porin kirjastoissa.
- Vuonna 2025 käyttöönotettu Kehittämisen toimintamalli ja uuden projektisalkkujärjestelmän pilotin hankinta on osa kaupungin sisäistä johtamisjärjestelmää. Sen tavoitteena on varmistaa, että toteutetaan ja aloitetaan toiminnan tavoitteiden kannalta oikeat projektit ja osataan toimia projekteissa oikein. Saadaan parempi varmuus, että projektit tuottavat todennettavia hyötyjä ja vaikuttavuutta. Uudistuksen avulla kehittämistoiminta on läpinäkyvää sekä hankerahoitusten hyödyntäminen ja hallinta paranevat.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
    - 1.A.1 Toimiala- ja yksikkökohtaiset kestävyyden koulutustarpeet sekä muutosagenttitoiminta → Suunnitteluvaihe
    - 1.A.4 Omistajaohjauksen sisällöllinen ohjaaminen → Ei aloitettu
    - 1.A.5 Kiertotalouden tiekartan indikaattorit, seuranta ja raportointi → Toimintatapa
    - 1.B.10 Vaikuttavista hankinnoista viestiminen → Ei aloitettu
    - 1.B.14 Julkisiin hankintoihin sisällytetään elinkaarisuunnitteluohje → Ei aloitettu

5.17. 17 Yhteistyö ja kumppanuus

Tavoite 17: Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.

Tavoitteen teemoja ovat: yhteistyö kestävän kehityksen toteutumiseksi, sitoutuminen kestävällä tavalla toimimiseen, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan kumppanuudet, paikallisuus ja alueellisuus, kansainvälisyys, oikeudenmukainen kestävyysmurros

Esimerkkejä Porissa toimenpiteistä tavoitteen saavuttamiseksi:

- Pori sitoutui yhdessä 10 muun Suomen suurimman kaupungin kanssa työhön luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. **Kaupunginjohtajien ja pormestareiden luontojulkilausumaan** sitouduttiin vuonna 2024 ja vuonna 2025 sitoumusta päivitettiin. Sitoumuspäivityksen mukaan kaupunki mm. kehittää ja ylläpitää kaupungin siniviherrakennetta, luontovaikutukset huomioidaan maankäytössä ja sen suunnittelussa, luontopositiivisuutta koskevat tavoitteet ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalle vuoden 2025 strategiapäivityksen yhteydessä ja selvittää, mitä luontokadon pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä kaupungilta vaatii. Kaupunki on valmis ensimmäisten joukossa edistämään kehittyvien, luonnon monimuotoisuutta vahvistavien toimintamallien käyttöönottoa, kuten esimerkiksi ekologista kompensaatiota tarkoituksenmukaisissa hankkeissa. Päivitetyn sitoumuksen kokonaisuudessaan voi lukea täältä.
- Porin kaupunki jatkoi vuonna 2025 pitkäjänteistä työtä **UNICEFin Lapsiystävällinen kunta** -mallin mukaisesti. Pori on ollut mukana toimintamallissa vuodesta 2016 lähtien. Mallin tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeuksien toteutumista kaupungin toiminnassa, palveluissa ja päätöksenteossa sekä kiinnittää erityistä huomiota heikommassa asemassa olevien lasten oikeuksiin.
  Porin Lapsiystävällinen kunta -työn keskeisiä teemoja ovat olleet lapsivaikutusten arviointi, yhdenvertaisuus, lapsen oikeuksien vahvistaminen kaupungin rakenteissa, yksinäisyyden vähentäminen sekä lapsille ja nuorille suunnatun viestinnän kehittäminen. Lapsivaikutusten arviointi on otettu osaksi kaupungin ennakkovaikutusten arviointia, ja lasten ja nuorten osallisuutta on vahvistettu myös palvelujen ja toiminnan suunnittelussa. Lisäksi lapsen oikeuksien viikolla lasten oikeuksia ja kuulluksi tulemista tehtiin näkyväksi tapahtumien ja taideliputuksen avulla. Yli 200 lasta ja nuorta osallistui taidelippujen suunnitteluun.
- Porin kiertotalouden green dealin valmistelu on aloitettu 2025 ympäristösuunnitteluyksikön, infrayksikön, tilayksikön sekä sivistystoimialan/nuorisoyksikön yhteistyönä. Kiertotalouden green dealin (KGD) muutosalueeksi on valittu Resurssiviisas rakennettu ympäristö. Sitoumukseen valitaan toimenpiteet, joille asetetaan tavoitetaso 2035 ja välitavoite 2030. Sitoutuminen KGD:hen tarjoaa työkalun ja prosessin tunnistaa vaikuttavimmat kiertotaloustoimet. Se kirittää toimintaa kohti kiertotaloutta, tuo verkostoja ja auttaa saamaan tietoa rahoitusmahdollisuuksista. KGD-sitoumusprosessissa suunnitellaan omaa toimintaa ja kuullaan asiantuntijoiden sparrausta, jonka jälkeen viedään lopullinen sitoumus sekä KGD:n asiantuntijaraadin arvioitavaksi että kaupungin päätöksentekijöille. Sitoumusta ei ole vielä tehty (9/2026).
- Vuonna 2025 Porin kaupunki edisti kestävän kehityksen huomioimista myös yhdistysyhteistyössä, kumppanuuksissa ja avustustoiminnassa. Kaupungin kumppanuussopimuksissa

yhteistyökumppaneilta edellytettiin kestävän kehityksen periaatteiden mukaista toimintaa ja toiminnan ympäristönäkökulmien huomioimista. Myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksissa hakijoita ohjattiin huomioimaan kestävä kehitys ja luonnon hyvinvointivaikutukset mahdollisuuksien mukaan. Näin kestävän kehityksen näkökulmaa vahvistettiin osana kaupungin ja yhdistysten välistä yhteistyötä ja kaupungin myöntämän tuen ehtoja.

- Vuonna 2025 Porin kaupunki edisti yhdistysten vastuullista toimintaa kumppanuussopimusyhteistyössä Satakunnan Yhteisökeskuksen kanssa. Yhteistyössä laadittu Vastuullisuus yhdistystoiminnassa -ohjeistus tarjoaa yhdistyksille käytännön välineitä toiminnan laadun ja kestävyyden kehittämiseen sekä riskien ennakointiin. Ohjeistuksessa vastuullisuutta tarkastellaan turvallisen toimintaympäristön, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon, ympäristön ja ilmaston sekä hyvän hallinnon näkökulmista.
- Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteet, jotka on merkitty edistämään muun muassa tätä tavoitetta
  - 1.A.2 Sitoutuminen kansalliseen Kiertotalouden green dealiin → Suunnitteluvaihe
  - 1.A.4 Omistajaohjauksen sisällöllinen ohjaaminen → Ei aloitettu
  - 1.A.7 Alueellisen kierrätysasteen arviointi, nostaminen ja yhteistyö → Suunnitteluvaihe
  - 1.A.8 Tunnistetaan resurssiviisauden verkostot → Suunnitteluvaihe
  - 1.C.18 Parannetaan vajaakäyttöisten tilojen käyttöastetta → Suunnitteluvaihe
  - 1.E.35 Porin kaupunki liittyy Luontoviisaat kunnat -verkostoon → Suunnitteluvaihe
  - 2.G.52 Porin koulujen ympäristökasvatusviikon kehittäminen ja laajentaminen myös muille kävijöille → Toteutusvaihe
  - 2.G.57 Koulujen ja varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen teemapäivät ja -viikot → Toimintatapa
  - 2.G.61 Hulevesien makroroskatutkimus ja Mahanpuruja muovista -kampanja → Toteutusvaihe
  - 3.I.71 Porin sataman alueiden ja etenkin Peittoon kiertotalouspuiston koordinointi ja liiketoimintamalli → Suunnitteluvaihe
  - 3.I.72 Kiertotalousviestinnän lisääminen elinkeinoelämälle → Toimintatapa
  - 3.K.82 Ekosysteemisopimus → Toteutusvaihe
  - 3.K.83 ICC – Intelligent Cities Challenge 2.0 → Valmis
  - 3.K.84 Yritysten ilmastokumppanuustoiminta → Toimintatapa
  - 3.K.85 Kiertotalous ja osaaminen Satakunnan teknologiametalliklusterissa → Valmis

6. Kestävän kehityksen edistämisen arviointi ja sen työkalut

Kaikki kestävyyden osa-alueet, eli ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävyys, ovat laajoja kokonaisuuksia. Tämän vuoksi niiden kokonaisvaltaisen edistymisen mittaamiseen ja ristikkäisvaikutusten arvioimiseen liittyy väistämättä rajoitteita. Vaikka kestävyyden edistymistä ei voida mitata täydellisesti, tarkoituksenmukaiset indikaattorit voivat auttaa seuraamaan kehityksen suuntaa, arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia sekä tukemaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Näin ne voivat tarjota kaupungille konkreettisen välineen kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen ja niiden toteutumisen seurantaan. Pidemmän tähtäimen suunnitelmana on valita kestävyyden eri osa-alueilta olennaiset teemaindikaattorit huomioiden strategiassa painotetut asiat. Valinnassa on huomioitava myös muun muassa tiedolla johtamiseen sekä tiedon saatavuuteen, tuottamiseen, hyödyllisyyteen ja käyttökelpoisuuteen liittyviä asioita. Samaan aikaan -vaikuttavia kestävyystekoja voidaan tehdä, vaikka ne eivät olisi sidottuja indikaattoreihin.

Sosiaalisesta kestävyydestä kerätään tietoa hyvinvointisuunnitelman, -raportin ja -kertomuksen avulla. Hyvinvointiraportissa jokaisesta painopisteestä esitellään tilannekuva 2025 ja miten hyvinvointisuunnitelmassa mainittuihin tavoitteisiin on vastattu. Hyvinvointisuunnitelman painopisteet on muodostettu aiemmin koottujen hyvinvointikertomuksen ja -raporttien esiin nostamista porilaisten hyvinvointihaasteista, kaupunginhallituksen ja -valtuuston tärkeistä huomioista sekä asiantuntijoiden ja toimialojen johtoryhmien näkemyksistä. Jokaiselle painopisteelle on kirjattu tavoitetila vuoteen 2025 sekä teot tavoitetilan saavuttamiselle ja mittarit sen mittaamiselle. Jokainen yksittäinen painopiste tukee muita painopisteitä ja yhdessä ne muodostavat yhtenäisen hyvinvoinnin edistämisen ja ennaltaehkäisevän työn kokonaisuuden. Lisätietoja hyvinvointisuunnitelmasta ja hyvinvointiraportista. Hyvinvointiraportissa on otteita myös Satakunnan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksesta.

Painopisteet hyvinvointisuunnitelmassa 2025 ovat:

1. Mielen hyvinvointi
2. Liikkuminen
3. Terveelliset elintavat
4. Osallisuus ja aktiivisuus
5. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Ekologisen kestävyyden näkökulmasta edistymisen mittaaminen kannattaa ainakin osin pohjata **10-kaupunkien luontositoumuksen tavoitteisiin**. Vuonna 2025 kymmenen suurimman kaupungin asiantuntijaryhmä koosti tärkeimmät indikaattorit, joiden avulla voidaan mitata luonnon tilaa ja sen muutoksia. Indikaattorien taustalla on erilaisia lakeja ja velvoitteita, kuten EU:n ennallistamisasetus ja biodiversiteettistrategia. Porin kaupunki ryhtyi muiden suurien kaupunkien kanssa selvittämään, minkälaisia toimia näiden indikaattorien seuranta vaatii ja kuinka saavuttaa asetusten vaatimat tavoitteet. Edellä mainittuihin indikaattoreihin kuuluu esimerkiksi latvuspeittävyys, luonnonsuojelualueiden osuus pinta-alasta, lähiluonnon saavutettavuus ja kaupunkialueella esiintyvät lintulajit. Porin näkökulmasta keskeisimpien aihepiirin indikaattorien ja tavoitteiden asettamisen valmistelutyötä voitaisiin mahdollisesti sisällyttää jatkossa kaupungin jo suunnitteilla olevaan LUMO-ohjelman valmisteluun.

Kestävän kehityksen edistymisestä kertoo myös Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan etenemisen tilanne. Tiekartta sisältää toimenpiteitä lähes kaikista kestävyyden ulottuvuuksista. Toimenpiteiden etenemisen tilanteen vuodelta 2025 näkee parhaiten luvun 3.2 kuvasta 2.

Aiemmissa kestävän kehityksen seurantaraporteissa vuosina 2023 ja 2024 on hyödynnetty MayorsIndicators-työkalun palvelua (Sitowise Oy), joka kokosi vertailukelpoista tietoa kaupunkien kestävän kehityksen tilasta ja kehityksestä. Palvelussa indikaattorit oli ryhmitelty YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteen mukaisesti, ja niiden taustatiedot perustuivat useiden eri tiedontuottajien tilastoihin ja aineistoihin. Paikallisessa seurannassa hyödynnettiin vuonna 2021 valittuja keskeisiä avainindikaattoreita, joiden avulla voitiin tarkastella kestävän kehityksen kehityssuuntaa Porissa. Vanhat Mayors Indicators -palvelun Porin avainindikaattorit ovat löydettävissä Porin kestävän kehityksen raportista 2024.

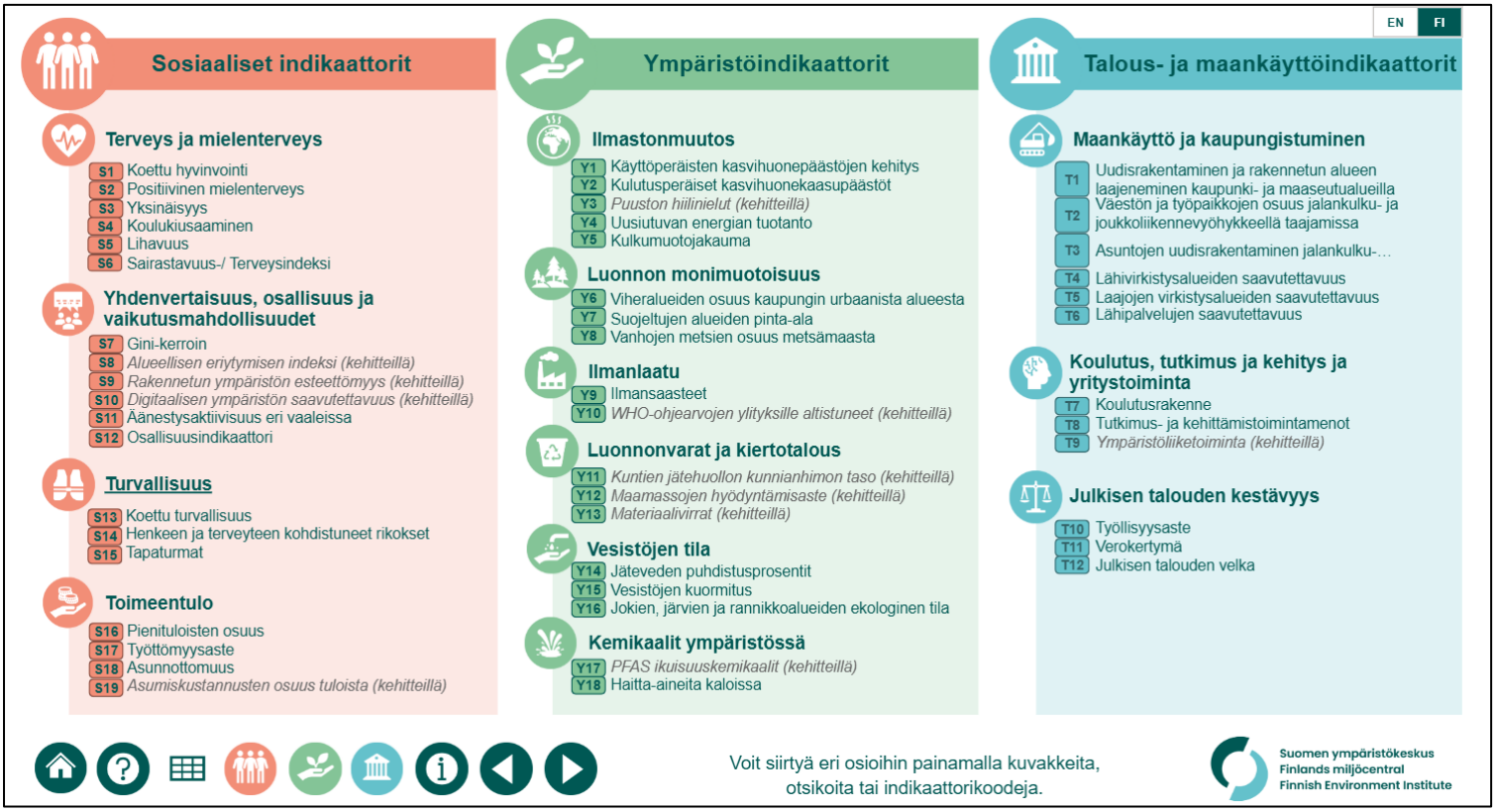
MayorsIndicators-palvelun ylläpito on kuitenkin nyt päättynyt palveluntarjoajan toimesta, minkä vuoksi se ei ole enää käytettävissä kestävän kehityksen seurannan tukena. Tämän takia on tarpeen löytää uusia, vertailukelpoisia tapoja ja tietolähteitä kestävän kehityksen tilanteen indikoimiseksi ja seuraamiseksi tai löytää muu tapa organisoida asiaa.

Yhtenä vaihtoehtona voidaan tarkastella Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kehittämää kuntien kestävän kehityksen indikaattoripalvelua **”Kestävän kaupungin avainindikaattorit”** (tai Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit). Palvelu on laadittu yhteistyössä kuntien kanssa kuvaamaan kuntatason kestävää kehitystä tiiviisti ja vertailukelpoisesti. Vuonna 2025 palvelu laajennettiin kattamaan kaikki Suomen kunnat.

Porin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2025 mainittiin vuositasoiset mittarit kestävän kehityksen edistyksen seurantaan. SYKE:n tietopalvelu tarjoaa hyödyllistä tietoa useista kestävän kehityksen teemoista, mutta sen soveltuvuudessa *vuosittaisen* kehityksen seurantaan on rajoitteita. Monien indikaattorien tiedot eivät päivity vuosittain, vaan uusimmat saatavilla olevat tiedot voivat olla useassa indikaattorissa esimerkiksi vuodelta 2023 tai aiemmin. Tämän lisäksi kaikissa indikaattoreissa ei ole kuntakohtaisia tietoja Porille. Osa indikaattoritiedoista on kerrottu maakunnan tai/ja hyvinvointialueen näkökulmasta, mitkä tosin nekin antavat suuntaa antavaa tietoa. Samoja rajoitteita oli myös aiemmin käytössä olleessa Mayors Indicators -palvelussa. Tämän vuoksi kyseiset indikaattorit soveltuvat paremmin pidemmän aikavälin kehityksen tarkasteluun kuin vuositason muutosten seurantaan. Palvelua kuitenkin kehitetään edelleen ja usean indikaattorin kohdalla on mainita, että se on vasta kehitteillä ja tulossa käyttöön myöhemmin. Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit on lueteltu seuraavassa luvussa (kuva 11) tai löydettävissä palvelun verkkosivun kautta tästä linkistä.

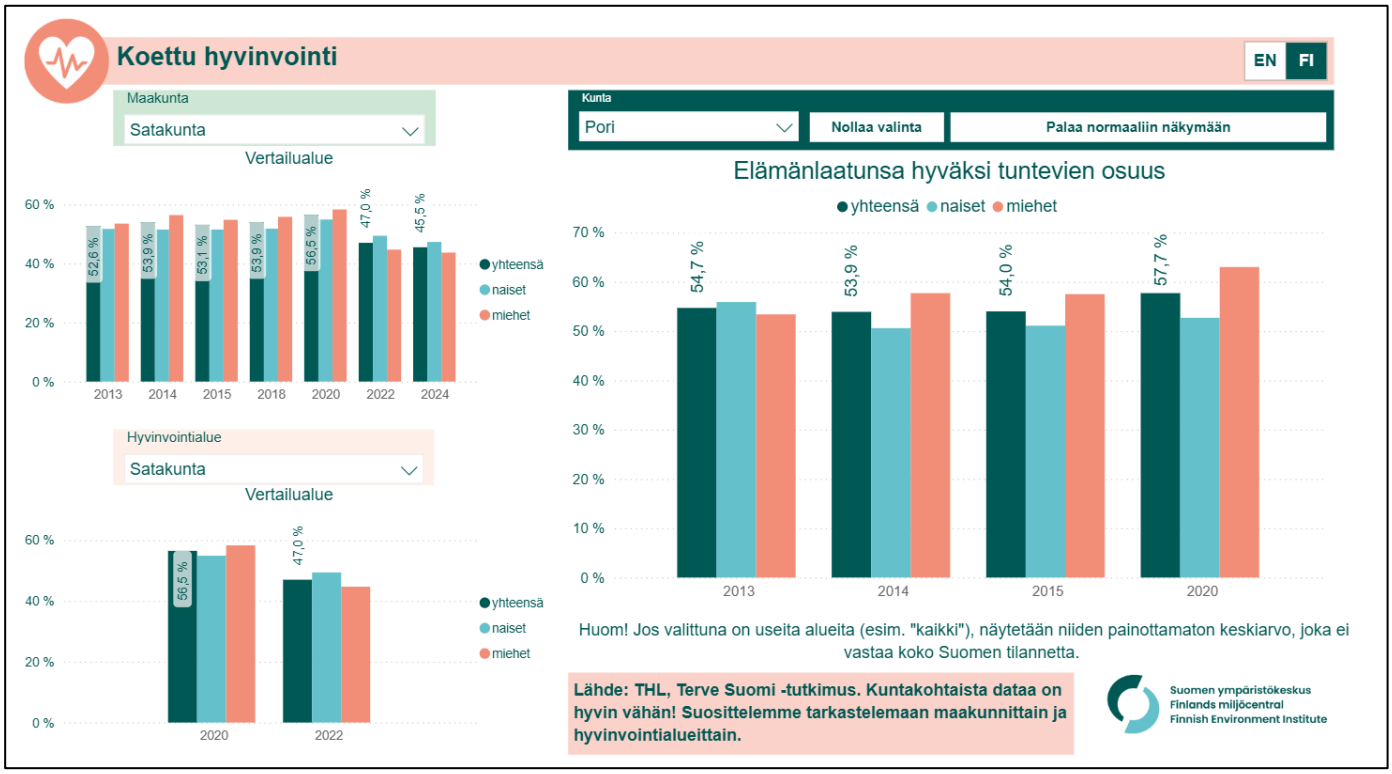
6.1. Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit

Edellisessä luvussa esitelty *Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit* -palvelun sisältö on jaettu sosiaalisiin indikaattoreihin, ympäristöindikaattoreihin ja talous- ja maankäyttöindikaattoreihin. Lisäksi näiden alla ne on jaettu 13 ilmiöön, joista ne antavat tietoa. Näiden ilmiöiden alle on lueteltu avainindikaattorit, kuva 11.

Kuva 11. Kuvakaappaus Kestävän kaupungin avainindikaattorit -palvelusta (SYKE) sivulta 3, Sosiaaliset indikaattorit, Ympäristöindikaattorit ja Talous- ja maankäyttöindikaattorit.

Kestävän kaupungin avainindikaattorit -palvelu on toteutettu Microsoft Power BI -sovelluksen avulla ja sitä sekä avainindikaattorien tarkempia tietoja pääsee selaamaan tästä linkistä. Palvelun kautta pääsee helpoiten näkemään indikaattorien kehityksen ja kunkin indikaattorin omalta sivulta alasvetovalikosta voi valita tarkasteluun ”Pori”, ”Satakunta” tai ”Satakunnan hyvinvointialue”. Kuvassa 12 on esimerkki saatavilla olevista tiedoista indikaattorista ”Koettu hyvinvointi”. Porin, Satakunnan ja Satakunnan hyvinvointialueen avainindikaattorien tulokset vastaavat suurilta osin muiden kuntien ja alueiden kehitystä.

Kuva 12. Kuvakaappaus Kestävän kaupungin avainindikaattorit -palvelusta sivulta 6, Koettu hyvinvointi -indikaattori.

Kehityksen kestävyyttä kuvaavat 13 ilmiötä:

- **Sosiaalinen kestävyys**
  - Terveys ja mielenterveys
  - Yhdenvertaisuus, osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet
  - Turvallisuus
  - Toimeentulo
- **Ympäristöllinen kestävyys**
  - Ilmastonmuutos
  - Luonnon monimuotoisuus
  - Ilmanlaatu
  - Luonnonvarat ja kiertotalous
  - Vesistöjen tila
  - Kemikaalit ympäristössä
- **Taloudellinen ja maankäytön kestävyys**
  - Maankäyttö ja kaupungistuminen
  - Koulutus, tutkimus ja kehitys ja yritystoiminta
  - Julkisen talouden kestävyys

7. Yhteenveto

Porissa on vuonna 2025 toimittu kaikkien kestävyyden ulottuvuuksien (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen) ja 17 kestävyystavoitteen edistämiseksi, kuten luvussa 4 esitellyt tapauskuvaukset sekä luvun 5 esimerkit tavoitekohtaisesta tekemisestä tai huomioista kertovat. Iso osa kaupungin toiminnasta, ellei jopa kaikki, limittyy jollain tavalla kestävään kehitykseen. Lisäksi suuri osa kaupungin tekemisestä toteuttaa useampaankin kestävän kehityksen tavoitetta samanaikaisesti – tosin tätä ei tule nähdä haasteena vaan positiivisena ja nimenomaisesti tavoiteltavana tilana. Tämä tuo omat haasteensa raportointiin 17 tavoitteen olennaisten vuosikohtaisten esimerkkien löytämiseen ja esiin nostamiseen. Tämän raportin osalta asiaa yritettiin ratkaista sisäisellä kyselyllä, johon tällä kertaa saatiin vain 12 vastausta.

Kaupungin strategisessa kehittämisessä kestävän kehityksen tavoitteet muodostavat toimintaa läpileikkaavan perustan, joka voi toimia kehittämisen pohjana. Se edellyttää usein kuitenkin monialaista osaamista ja poikkihallinnollista yhteistyötä sekä laajaa yhteiskehittämistä eri toimijoiden ja kuntalaisten kanssa. Porin kaupungilla on monia toimialarajat ylittäviä yhteisiä tavoitteita, kuten Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 toimenpiteiden etenemisen kirjaus tilinpäätökseen ja talousarviokirjaan sekä tiekartan tavoitetilojen ja toimenpiteiden toteuttamisen edistäminen.

YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet ovat syystäkin nousseet kaupunkien strategioihin. Kaupungin kestävän kehityksen tilan arviointi ei silti ole yksinkertainen tai yksiselitteinen tehtävä. Porissa kehitysaskeleita ovat nyt kolmatta kertaa tehdyn raportin jalostaminen edelleen sekä pidemmällä tähtäimellä kestävän kehityksen eri ulottuvuuksien teemaindikaattorien valinnat. Edellisinä vuosina käytössä olleen MayorsIndicators-palvelun ylläpito päättyi palvelun tuottajan toimesta, minkä takia aiemmin tavoitteena ollut avainindikaattorien päivitystyö ei ole mahdollista, vaan indikaattorien (sekä mahdollisen indikaattoritiedon tuottajan) valinta on jouduttu aloittamaan alusta. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit -palvelun sopivuutta tarkasteltiin tästä näkökulmasta. Voidaan todeta, että SYKE:n palvelusta on mahdollista saada kaupunki, maakunta ja hyvinvointialue kohtaista tietoa monesta eri kestävään kehitykseen liittyvästä ilmiöstä. Kyseinen palvelu ei kuitenkaan sovellu kovinkaan hyvin toivottuun vuosikohtaisen edistymisen seurantaan, koska suurin osa indikaattoreista ei päivity vuosisyklissä, vaan indikaattoritietoja tuotetaan useamman vuoden viiveellä. Lisäksi palvelusta ei voi esimerkiksi ladata raportteja, vaan tietoja on tarkasteltava palvelusivuston kautta. Voidaankin arvioida, että tällä hetkellä paras hyöty Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorien palvelusta saadaan, jos kunkin teeman tai ilmiön parissa työskentelevä tutustuu oman työnsä näkökulmasta olennaisimpiin tietoihin käyttämällä palvelua suoraan itse. Uusia indikaattoreita valitessa on kuitenkin käytettävä harkintaa, jotta niistä saatava tieto olisi olennaista ja aidosti hyödyntämiskelpoista toiminnan kehittämiseen kestävämpään suuntaan. Samanaikaisesti vaikuttavia kestävyystekoja voidaan tehdä, vaikka ne eivät olisi sidottuja indikaattoreihin.

Porin kaupunki on HINKU-kuntana sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 lähtötasosta. Kriteereihin kuuluu, että kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan. Päästöt lasketaan Hinku-laskentasäännön mukaan (mukaan lukien päästöhyvitykset). Viimeisempien Suomen

ympäristökeskuksen laskelmien mukaan Porin kokonaispäästöt ovat vähentyneet 60 %, kun koko maan kuntien vähennyksen keskiarvo oli 45 %. Kaupunkimaisten kuntien keskiarvo oli 51 %. Asukaskohtaiset päästöt ovat vähentyneet 60 %, kun kaupunkimaisten kuntien vähennyksen keskiarvo oli 56 %. Viimeisempien Suomen ympäristökeskuksen laskelmien mukaan Porin kokonaispäästöt eivät ole muuttuneet edellisestä vuodesta (muutos 0 %). Porin päästökehitys on kuitenkin edelleen pidemmällä ajanjaksolla tarkasteltuna myönteisempää verrattuna koko maan kuntien tai kaupunkimaisten kuntien keskiarvoon.

Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteet etenevät ja talousarvioissa asetetut vuositavoitteet on saavutettu, vaikka esimerkiksi TE-palvelut 2024 -uudistus on vaikeuttanut eräiden toimenpiteiden toteuttamismahdollisuuksiin. Tiekartta on ollut nyt käynnissä kokonaisina vuosina vuodet 2024 ja 2025. Tiekartta tähtää vuoteen 2030, mutta koko kokonaisuutta on tarkoitus tarkastella myös päivityksien näkökulmasta jo aiemmin. Tiekartta tehtiin EU-life rahaston rahoittamassa CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta -hankkeessa (10/2021–10/2023), minkä kautta saatiin tarvittava lisäresurssi laadintatyöhön, mutta toisaalta se toi myös lopputulosta rajaavia hankemaailman reunaehtoja. Jatkossa päivitystyön yhteydessä ei ole hanketta taustalla. Tavoitteena on päivittää tiekartta vielä tämän valtuustokauden aikana.

Edellisen vuoden raportissa esiteltiin ekologisen kestävyyden tapauskuvauksena 10-kaupunkien luontositoumus ja tämän vuoden tapauskuvauksessa esiteltiin sitoumusta toteuttava toimenpide, siniviherrakennemallin hankkiminen Porille. Hyvinvointisuunnitelman perusteella laadittu hyvinvointiraportti taas kertoo sosiaalisesta kestävyydestä ja valittujen painopistealueiden tilanteesta.

Edellisessä raportissa harkittiin, että jatkossa kestävän kehityksen sisällyttämisen ohjaamista pilotoitaisiin kaupungin tärkeisiin uusiin tai päivitettäviin ohjelmiin/asiakirjoihin jonkin kestävän kehityksen ristikkäisvaikutuksia ennakoivan toimintatavan tai metodin avulla. Sen tarkoituksena olisi auttaa tunnistamaan ja arvioimaan kyseisen ohjelman sekä myönteisiä että kielteisiä ja neutraaleja vaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteisiin. Erillisen metodin/toimintamallin testaamisen tarpeellisuutta olisi hyvä harkita tapauskohtaisesti ja sen käyttö vaatisi riittävän aikaista aikavarausta kyseisen ohjelman valmisteluprosessiin. Kestävän kehityksen kokonaisvaltaista huomiointia on kuitenkin vuonna 2025 edistänyt myös vaikutuksiltaan merkittäviltä kuntapäätöksiltä edellytettävä ennakkovaikutustenarviointi.

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös vaikuttaisi kuntalaisten tai eri ihmisryhmien elämään. EVA on kuntien viime vuosina käynnistynyt lakisääteinen tehtävä ja se kytketään osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen arviointia. Ennakkoarvioinnissa yhdistetään eri näkökulmia samaan arviointityöhön. Käsiteltävä asia vaikuttaa siihen, mitä näkökulmia tulee huomioida ja painottaa. Vaikutusten arvioinnin näkökulmat jaetaan yleisesti ihmisiin kohdistuviin välittömiin vaikutuksiin ja vaikutuksiin, jotka kohdistuvat ihmisiin epäsuorasti. Näkökulmat ovat kuntalaiset, ympäristö, organisaatio ja henkilöstö sekä talous. Työkaluksi arviointien tekemiselle on otettu käyttöön Kuntaliiton sähköisen hyvinvointikertomuksen arviointiosio. Vuoden 2024 talousarvion hyväksymisen yhteydessä on päätetty velvoitteesta laatia päätösten vaikutusten ennakkoarviointi. Kaupunginhallitus on hyväksynyt talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden osana ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin

päätöksentekoa varten. Kaikkien toimialojen ja liikelaitosten tulee noudattaa näitä ohjeita. Kuntaliitto suosittaa, että kunta linjaa itselleen, mitkä päätökset vaativat ennakkoarviointia, toisin sanoen onko päätöksillä vaikutuksia erilaisille kohderyhmille ja ovatko ne merkittäviä vaikutuksiltaan. Vuonna 2025 kaupunkikonsernissa on tehty useita EVAuksia. Esimerkkeinä hankkeista viime vuodelta, joihin on valmisteltu joko suppea tai/ja laaja EVA ovat pääkirjastopalveluiden tilojen toteutuslinjaukset, uimahallien aukiolojen muutokset ja jätteenkuljetusjärjestelmäselvitys.

Kestävän kehityksen raportoinnin kehittämisessä on hyvä pitää silmällä muiden kuntien toimintatapoja ja myös laajempia kansainvälisiä linjauksia kuten esimerkiksi osaan yrityksistä kohdistuvaa uudistusta eli EU:n kestävyysraportointidirektiivin säätelemää vastuullisuusraportointivelvoitetta ja sen reunaehtoja. Edellä mainittu vastuullisuusraportointi velvoite ei koske kuntatoimijoita, mutta esimerkiksi osa kaupunginyhtiöistä on tehnyt vapaaehtoista vastuullisuusraportointia.

Maailmanlaajuisessa mittakaavassa Suomi on suoriutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisen vertailussa jälleen vuonna 2025 kärkisijalle, mutta muuttuvassa maailmassa haasteet eivät lopu, kestävyystyö on jatkuvaa ja se voidaan nähdä myös tulevaisuustyönä. Kaupungit ovat ratkaisevassa roolissa oikeudenmukaisen kestävyysmurroksen toteuttamisessa. Sillä viitataan kokonaisvaltaiseen yhteiskunnalliseen muutokseen, jonka avulla turvataan ympäristön kantokyky ja siten hyvän elämän edellytykset maapallolla nyt ja jatkossa. Muutosta tavoitellaan erityisesti ilmastonmuutoksen, luonnonvarojen ylikulutuksen ja luontokadon haasteiden ratkaisuiksi ja niihin sopeutumiseksi. Lisäksi on tärkeää huomata, että kestävyysmurroksen onnistuminen kytkeytyy suoraan huoltovarmuuteen (energia, ruokaturva, infrastruktuuri, yhteiskuntarauha) niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin paikallisestikin. On myös huolehdittava siitä, että murros tapahtuu oikeudenmukaisesti ja kestävästi kaikilla kestävän kehityksen ulottuvuuksilla (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen).

Kokonaisuutena voidaan sanoa, että Resurssiviisaan kiertotalouiden tiekartan toteuttamisen, HINKU-päästölaskelmien, uuden 10-kaupunkien luontositoumuksen, kaupungin hyvinvointiin liittyvän työn ja tämän raportin tapauskuvausten perusteella kestävä kehitys on vuonna 2025 edistynyt Porissa monelta osin oikeaan suuntaan. Pitkäjänteinen kestävyystyö jatkuu, samoin kestävyystyön mittariston kehittely.

8. Liitteet ja lähteet

Hyvinvointisuunnitelma 2025: https://cms.pori.fi/uploads/sites/2/2023/01/hyvinvointisuunnitelma2025-final-1.pdf

Hyvinvointiraportti 2025: https://www.pori.fi/app/uploads/sites/2/2026/05/hyvinvointiraportti-2025-valmis.pdf

Kuntaliitto: https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/verkkojulkaisut/kestava-kehityksen-strateginen-johtaminen/13-kestavan-kehityksen-tavoitteiden-edistaminen-kunnan

Laaja hyvinvointikertomus 2021–2025, Porin kaupunki:
https://cms.pori.fi/uploads/sites/2/2025/05/laaja_hyvinvointikertomus_2021_2025.pdf

Opetushallitus:
https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet

Porin kaupunkistrategia 2035:
https://www.pori.fi/app/uploads/sites/2/2025/11/pori_strategia_2035_kv_10112025_v2.pdf

Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta 2030, Porin kaupunki:
https://resurssiviisas.pori.fi/
https://www.pori.fi/app/uploads/sites/2/2026/06/porin-kaupungin-tilinpaatos-2025-allekirjoitukset-peitetty.pdf

Strategiat ja ohjelmat, pori.fi:
https://www.pori.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategia/strategiat-ja-ohjelmat/

Suomen YK-liitto: https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys

Tarkastuslautakunnan arviointikertomukset 2024, 2025

Valtioneuvoston kanslia:
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163958

Kuva Planetaariset rajat: https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html